

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra biologie a environmentálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Avifauna Kanárských ostrovů

Avifauna of the Canary Islands

Michaela Červenková

Vedoucí práce: Ing. Jan Andreska, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: B BI-VZ

2022

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Avifauna Kanárských ostrovů potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha, 1. 12. 2022

Poděkování patří Ing. Janu Andreskovi, Ph.D., který práci důsledně a s nesmírnou trpělivostí vedl, a mé rodině a přátelům, kteří mě v době jejího psaní podporovali.

ABSTRAKT

Práce se věnuje ptačí fauně jednoho ze souostroví Makaronésie, tedy Kanárských ostrovů. Je koncipována tak, že ji lze použít jako zdroj informací i jako motivační prostředek k sledování přírody souostroví pro dospělé i zajímaví se děti. Také ji lze použít jako materiál při plánování případné školní biologické exkurze, i když tato možnost je spíše teoretická.

První a druhá kapitola popisují geografii a klima a třetí kapitola seznamuje s prostředím celého souostroví. Čtvrtá kapitola přibližuje hlavní ekosystémy, které se na Kanárských ostrovech vyskytují, a druhy ptáků a rostlin, se kterými se zde můžeme setkat. Pátá kapitola doporučuje lokality, kde je možné pozorovat endemické i další hnízdící druhy ptáků, ale i rarity a zatoulance a ptáky na tahu. Šestá kapitola se věnuje původu a evoluci avifauny Kanárských ostrovů a národním parkům, které byly v průběhu let založeny, aby byla chráněna ostrovní vegetace a prostředí, jež dává naději na zachování všech druhů místních živočichů.

Sedmá kapitola seznamuje s endemickými druhy ptáků a uvádí, na kterém stanovišti žijí, a předkládá tabulku s přehledem druhů, kteří se na jednotlivých hlavních ostrovech vyskytují po celý rok, hnízdí zde nebo jsou letními návštěvníky a zároveň zde i hnízdí, uvádí dokonce jeden endemický druh, který již vyhynul, několik druhů, které jsou pravidelnými zimními migranty a dva druhy, jež jsou zimními migranty nepravidelnými.

KLÍČOVÁ SLOVA

Kanárské ostrovy

avifauna

endemický

ABSTRACT

The work is devoted to the bird fauna of one of the Macaronesian archipelagos, i.e. the Canary Islands. It is designed in such a way that it can be used as a source of information as well as a motivational tool to observe the nature of the archipelago for both adults and interested children. It can also be used as material when planning a possible school biology field trip, although this possibility is rather theoretical.

The first and second chapters describe the geography and climate, and the third chapter introduces the environment of the entire archipelago. The fourth chapter describes the main ecosystems found in the Canary Islands and the species of birds and plants that can be found here. The fifth chapter recommends localities where it is possible to observe endemic and other nesting bird species, as well as rarities and vagrants and migratory birds. The sixth chapter is dedicated to the origin and evolution of the Canary Islands' avifauna and the national parks that have been established over the years to protect the island vegetation and environment, which gives hope for the preservation of all species of local animals.

The seventh chapter introduces the endemic bird species and indicates the habitat in which they live, and presents a table with an overview of the species that are found on each of the main islands throughout the year, nest here or are summer visitors and nest here at the same time, it even lists one endemic species, which is already extinct, several species that are regular winter migrants and two species that are irregular winter migrants.

KEYWORDS

Canary Islands

avifauna

endemic

Obsah

Úvod	8
1 Geografie Kanárských ostrovů	9
2 Ostrovní podnebí Kanárských ostrovů	11
3 Typ stanoviště.....	12
4 Ekosystémy Kanárských ostrovů	14
4.1 Ostrůvky a pobřežní útesy	14
4.2 Pobřežní mělčiny, pláže a solné laguny.....	14
4.3 Základní patro (sukulentový buš)	15
4.4 Písčité oblasti	15
4.5 Hlinito-kamenité roviny.....	15
4.6 Vavřínový les	16
4.7 Vřesovcové křovinaté lesy – porosty voskovníků a vřesovce stromovitého	16
4.8 Borové lesy	16
4.9 Rokle.....	17
4.10 Porosty čilimníku a adenokarpu.....	17
5 Lokality vhodné pro pozorování ptáků.....	18
5.1 La Palma	18
5.1.1 Významné lokality pro pozorování	19
5.2 El Hierro	21
5.2.1 Významné lokality pro pozorování	21
5.3 La Gomera	22
5.3.1 Významné lokality pro pozorování	23
5.4 Tenerife.....	25
5.4.1 Významné lokality pro pozorování	25

5.5	Gran Canaria	30
5.5.1	Významné lokality pro pozorování	30
5.6	Fuerteventura	31
5.6.1	Významné lokality pro pozorování	32
5.7	Lanzarote	35
5.7.1	Významné lokality pro pozorování	35
6	Původ a evoluce avifauny Kanárských ostrovů.....	39
7	Ptáci Kanárských ostrovů	44
7.1	Endemické taxony Kanárských ostrovů.....	44
7.1.1	Bramborníček kanárský (<i>Saxicola dacotiae dacotiae</i>).....	44
7.1.2	Budníček kanárský (<i>Phylloscopus canariensis canariensis</i>)	44
7.1.3	Holub kanárský (<i>Columba bollii</i>).....	45
7.1.4	Holub vavřínový (<i>Columba junoniae</i>).....	45
7.1.5	Kanár divoký (<i>Serinus canaria</i>)	46
7.1.6	Králíček kanárský (<i>Regulus regulus teneriffae</i>)	46
7.1.7	Pěnkava kanárská (<i>Fringilla polatzeki</i>).....	47
7.1.8	Pěnkava tenerifská (<i>Fringilla teydea</i>)	47
7.2	Rozšíření druhů trvale žijících a hnízdících na Kanárských ostrovech	49
	Závěr.....	56
	Seznam použité literatury	57

Úvod

Shodou historických a geografických okolností se mezi turisticky dostupná území dostaly některé ostrovy a souostroví v Atlantickém oceánu. Sem patří i souostroví Kanárské ostrovy, které správně patří k španělskému království, přes svoji rozsáhlou autonomii.

Jeho poloha umožňuje přímořskou rekreaci, pozoruhodnou turistiku, a pro poučené zájemce kontakt s místními zoocenozami, mezi kterými vynikají především ptačí společenstva, z nichž se některá vyskytují pouze v této oblasti. Proto se ostrovy staly častým cílem pozorovatelů ptactva. Předložená práce rešeršním způsobem konstatuje podmínky, okolnosti a lokality umožňující tuto formu občansky provozované vědy.

1 Geografie Kanárských ostrovů

Kanárské ostrovy patří k biogeografické oblasti Makaronésie, jež zahrnuje čtyři atlantická souostroví: Azory, ostrovy Madeirského souostroví, Kanárské ostrovy a Kapverdské ostrovy.

Rozkládají se mezi 27°37' a 29°24' severní šířky a 13°23' a 18°08' západní délky. Tvoří je sedm hlavních ostrovů a rozmanité ostrůvky a nesčetná skaliska o celkové rozloze 7 490 km². Mezi hlavní ostrovy patří El Hierro, La Palma, La Gomera, Tenerife, Gran Canaria, Fuerteventura a Lanzarote. Severovýchodně od ostrova Lanzarote se nachází ostrůvky La Graciosa, Isla de Montaña Clara, Roque del Oeste, Isla de Alegranza a Roque del Este, které tvoří souostroví Chinijo. U severního pobřeží ostrova El Hierro leží skalnaté ostrůvky Roques de Salmor, nad severozápadním cípem ostrova Tenerife vystupuje z oceánu Přírodní památka Roque de Garachico a nad jeho severovýchodním výběžkem se z oceánu tyčí Roques de Anaga a El Roque do Fuera. Na dohled od severního pobřeží ostrova Fuerteventura leží ostrůvek Lobos.

El Hierro, nejmenší a nejzápadnější z Kanárských ostrovů, býval kdysi označován za konec světa. Nultý meridián procházel dříve Puntou de Orchila, předtím než se této pocty dostalo v roce 1911 Greenwichi. Ostrov pokrývá 269 km², jeho nejvyšší vrchol Malpaso dosahuje do výšky 1 500 m a jeho populace čítá okolo 7 600 obyvatel. Neobyvatelné ostrůvky Roques de Salmor, které leží u severního pobřeží, jsou známé svými ptačími koloniemi.

La Palma, největší ze tří západních ostrovů, má povrchovou plochu 708 km² a je druhým nejvyšším ostrovem tohoto souostroví s nejvyšším vrcholem El Roque de los Muchachos, který sahá do výšky 2 426 m. Středu ostrova dominuje obrovský vulkanický kráter Caldera de Taburiente, na jehož severním a východním konci se nachází mnoho velkolepých roklin, které vedou až k pobřeží. Na ostrově žije 78 200 obyvatel. La Palma je místem, kde na Kanárských ostrovech dochází k vulkanickým erupcím. V roce 1971 na jihu ostrova vybuchl vulkán Teneguía a 19. září 2021 vybuchl vulkán Cumbre Vieja a erupce skončila až v prosinci 2021.

La Gomera, druhý nejmenší z řetězce ostrovů o rozloze 370 km², je téměř kruhovitěho tvaru. Ze středu ostrova radiálně vybíhají hluboké rokly a údolí. Počet obyvatel ostrova je 16 800 a hlavní město je San Sebastián.

Tenerife, největší a nejvyšší z Kanárských ostrovů, má rozlohu 2 034 km² a jeho nejvyšší vrchol Pico del Teide dosahuje výšky 3 718 m. Pico del Teide je jen jedním z řady hor, které ostrov rozdělují na vlhčí sever a sušší jih. Vulkanický kráter v Národním parku Cañadas je obrovský, měří 17 km na délku a přibližně 10 km na šířku. Populace čítá okolo 678 000 obyvatel, kteří se nejvíce soustředí v Santa Cruz de Tenerife a sousedním San Cristóbal de La Laguna, hlavním a bývalým hlavním městem ostrova.

Gran Canaria, třetí největší ostrov tohoto souostroví má rozlohu 1 560 km² a třetí nejvyšší s vrcholem Pico de las Nieves vystupující do výšky 1 950 m. Je téměř kruhovitěho tvaru, rozdělen hlubokými roklemi a na jižním pobřeží se nachází oblast rozlehlých písečných dun. S populací okolo 730 000 obyvatel je nejhustěji obydleným ostrovem tohoto souostroví. Na severovýchodě ostrova leží hlavní město Las Palmas de Gran Canaria, v němž žije velké procento obyvatel tohoto ostrova.

Fuerteventura, se svými 1 660 km² rozlohy je druhým největším ostrovem z Kanárského souostroví a považuje se za nejstarší, utvářel se před asi 17–20 miliony lety. Jeho nejvyšším vrcholem je Pico de la Zarza s 807 metry na Península de Jandía na jihu ostrova. Žije zde více než 490 000 obyvatel a většina z nich žije na území hlavního města Puerto del Rosario. Blízko severního pobřeží leží ostrůvek Lobos. Tento ostrov leží nejbližší kontinentální Africe – 96 km od pobřeží.

Lanzarote se rozkládá se na ploše 846 km², ale jeho nejvyšší vrchol Peñas del Chache, který se nachází mezi útesy Famara, vybíhá jen do výšky 671 m. Většinu ostrova tvoří kamenité a písečné pláně. Počet obyvatel je přibližně 130 000, většina z nich žije na území hlavního města Arrecife. Severně od Lanzarote, méně než 1 km od pobřeží, leží malý ostrov La Graciosa, který má povrch pouze 27 km² a obývá jej 650 obyvatel. La Graciosa a ostrůvky Alegranza, Montaña Clara, Roque del Oeste a Roque del Este tvoří souostroví, kterému se často říká souostroví Chinijo (Clarke 2012, s. 10). Ze všech hlavních ostrovů leží Lanzarote nejvíce na východě, nedaleko pobřeží Afriky, a proto zde oproti západním ostrovům panuje velmi suché klima.

2 Ostrovní podnebí Kanárských ostrovů

Atlantické ostrovy jsou celkově teplé, ale mezi souostrovími jsou velké rozdíly v množství dešťových srážek, a dokonce i mezi jednotlivými ostrovy. Tyto klimatické rozdíly určují dominantní vegetaci a prostředí na ostrovech, a tudíž silně ovlivňují ptactvo.

Kanárské ostrovy mají středomořské klima s teplými suchými léty a chladnějšími vlhčími zimami. Teplota vzduchu je v létě zmírněná vlivem chladného kanárského proudu přitékajícího z jihu, ale teplota moře u pobřeží se typicky pohybuje mezi 18–24 °C. Průměrné teploty při hladině moře se na pevnině pohybují mezi 14–26 °C s nejvíce horkými obdobími v létě, kdy od Sahary fouká suchá východní La Calima, která s sebou přináší prach z pouště. Západní ostrovy přijímají mnohem více dešťových srážek, než ty ležící nejvíce na východě, zčásti proto, že mají vyšší reliéf, a také protože jsou více vystaveny Atlantiku. Například na ostrově La Palma spadne každoročně průměrně 731 mm dešťových srážek, zatímco na Fuerteventuře spadne průměrně 111 mm ročně. Nejprudší deště jsou spojeny s příchodem atlantické tlakové níže v zimě, často bývají doprovázeny silnými západními větry nebo vichřicemi. Převládající severovýchodní pasáty také přinášejí zimní dešťové srážky, zvláště do severní části ostrovů. Klima se výrazně místně liší v závislosti na orientaci terénu a reliéfu. Je obzvláště velký rozdíl mezi počasím na úrovni hladiny moře a ve vysokých nadmořských výškách. Vrchol hory Pico de Teide je po část roku pokrytý sněhem (Clarke 2012, s. 14).

3 Typ stanoviště

Kanárské ostrovy se vyznačují značnou rozmanitostí prostředí, od pouští po mlžné deštné lesy, všechny významné velkým množstvím endemických zástupců flóry i fauny. Více než čtvrtina cévnatých rostlin a téměř polovina členovců Kanárských ostrovů jsou endemité. Všechny skupinky ostrovů jsou po staletí obydlené a lidská aktivita, včetně působení introdukovaných živočichů a rostlin, má vážný dopad na tamní životní prostředí. Odlesňování v nižších výškách vede k dezertifikaci, zvláště na Kapverdách a Kanárských ostrovech. Zbývající místa původního prostředí jsou velmi významná a některá z nich jsou nyní chráněna.

Hornatější západní ostrovy La Palma, El Hierro, La Gomera, Tenerife a Gran Canaria byly původně nad 500–1000 m zalesněné a rozsáhlé oblasti zůstávají porostlé stromy. Pobřežní oblasti jsou charakteristické datlovníkem kanárským (*Phoenix canariensis*) a různými druhy pryšců (*Euphorbia*) a dalšími rostlinami semiaridního prostředí, z nichž mnohé jsou endemické.

Nižší svahy jsou velmi ovlivněné zemědělstvím, ale původně byly hojně porostlé křovinami. Jednou z nejpůvabnějších endemických rostlin této oblasti je dračí strom (*Dracaena draco*). Vlhké a stinné vavřínové lesy – laurisilva –, v nichž rostou čtyři zástupci *Lauraceae* a mnoho různých keřů, se prostírají mezi 600 m a 1500 m. Podobné formace se nacházejí na Madeiře a Azorách. Oblasti vřesovišť – vřesovcových křovinatých lesů (fayal brezal) – jsou typické pro chudší půdy od 500 m do 1700 m, mezi laurisilvou a lesy borovice kanárské, které jsou výše.

Lesy endemické borovice kanárské (*Pinus canariensis*) se v jižních oblastech nacházejí v nízkých výškách, ale v severních částech ostrovů je najdeme jen od 1200 m do 2400 m. Nejvyšší hory mají oblasti s xerofytní vegetací, na La Palmě a Tenerife se vyskytuje nad 2000 m. Mnohé z ostrovů mají mořské útesy, ale přírodních mokřadů je zde pomálu a tvoří je jen několik přímořských lagun. Vodní nádrže a solné pánve jsou důležité pro vodní ptáky na většině ostrovů.

Východní ostrovy – Fuerteventura a Lanzarote – jsou nižší a výrazně sušší než západní ostrovy a jsou pokryté polopouštními a xerofytními křovinami s jen několika kousky

zemědělské půdy. Rostou zde ve skupinkách palmy, ale není tu souvislý lesní porost. Na severu ostrova Lanzarote se k nebi tyčí pozoruhodné mořské útesy (Clarke 2012, s. 15).

4 Ekosystémy Kanárských ostrovů

Podnebí Kanárských ostrovů je ovlivněno mnoha faktory – zeměpisnou šířkou, utvářením reliéfu a rázovitostí větrů a oceánských proudů, které je obklopují. Pasátní větry ze severovýchodu přinášejí vláhu, která když narazí na hory západních ostrovů, stoupá do výšin, až zhoustne a vytvoří „mračné moře“, což prospívá růstu deštných vavřínových lesů a vřesovce stromovitého. Deště přicházejí, jen když se přiženou chladnější zámořské polární větry nebo když nastane studená tlaková níže, avšak jejich vliv je menší na jižním úbočí, které je mnohem sušší a rostou zde suchomilné rostliny.

Díky geologické struktuře a klimatické rozmanitosti Kanárských ostrovů se zde vyskytuje mnoho různých ekosystémů, nejen na jednotlivých ostrovech, ale i v rámci každého z nich. Podle Juana Josého Bacallada, ředitele Muzea přírodních věd na Tenerife, jsou hlavními ekosystémy **ostrůvky a pobřežní útesy, pobřežní mělčiny, pláže a solné laguny, základní patro (sukulentový buš), písčité oblasti, hlinito-kamenité roviny, vavřínové lesy, vřesovcové křovinaté lesy – porosty voskovníků a vřesovce stromovitého, borové lesy, rokle, porosty čilimníku a adenokarpu** (Moreno 1988, s. 36).

4.1 Ostrůvky a pobřežní útesy

Ostrůvky a pobřežní útesy pocházejí z erozního působení moře na pobřeží. Útesové oblasti se nachází hlavně na severní straně Kanárských ostrovů, a to díky tomu, že nápor vln je mnohem stálejší a intenzivnější. Vzhledem k své izolaci a nedostupnosti představují skutečné útočiště pro některé mořské ptáky a dravce, jako je buňák šedý (*Calonectris diomedea*), buňák menší (*Puffinus assimilis*), buňák Bulwerův (*Bulweria bulwerii*), buňáček malý (*Hydrobates pelagicus*), buňáček madeirský (*Oceanodroma castro*), racek stříbřitý (*Larus argentatus*), rybák obecný (*Sterna hirundo*), orlovec říční (*Pandion haliaetus*), ostříž jižní (*Falco eleonora*) a sokol šahin (*Falco peregrinus pelegrinoides*).

4.2 Pobřežní mělčiny, pláže a solné laguny

Během odlivu je odkryta široká přílivová zóna s četnými kalužemi a skalami pokrytými řasami, kde se ukrývá velké množství malých mořských živočichů, kteří přitahují mnoho ptáků. Běžně zde můžeme potkat bahňáky, většinou stěhovavé. Stejně tak pláže, písčné i oblázkové, přitahují některé ptáky, kteří prohledávají mrtvé řasy a jiné nečistoty, jež vlny

uložily na pobřeží. Solné laguny se tvoří, jak moře zaplavuje určité vnitřní oblasti, které pak zůstávají dočasně zaplaveny. Je zřejmé, že zde přítomná vegetace vykazuje zvláštní schopnost odolat vysoké salinitě prostředí nebo žít napůl ponořená. Hlavní slaniska se nacházejí u města Corralejo, na poloostrově Jandía a na ostrově Lobos (Fuerteventura), okolo měst La Santa a Orzola (Lanzarote), u města Maspalomas (Gran Canaria) a u Valle Gran Rey (La Gomera).

4.3 Základní patro (sukulentový buš)

Sukulentový buš pokrývá nižší svahy ostrovů a vyznačuje se obdobími velkého slunečního svitu, nízkých srážek a nízké vlhkosti vzduchu.

Dominují zde keře a sukulentní xerofytní rostliny, jako je pryšec kanárský (*Euphorbia canariensis*), pryšec balzámoadárný (*Euphorbia balsamifera*), pryšec krále Juba (*E. regis-jubae*) a plokama převislá (*Plocama pendula*), jsou zde také palmové háje, dračinec dračí (*Dracaena draco*) atd. Nejreprezentativnějšími ptáky této oblasti jsou ťuhýk šedý (*Lanius excubitorcoenigi*), pěnice brýlatá (*Curruca conspicillata*), linduška kanárská (*Anthus berthelotii berthelotii*) a hýl trubač (*Bucanetes githagineus amantum*).

4.4 Písčité oblasti

Existují dva typy písečných oblastí: duny neboli pohyblivé písky a zpevněné písky.

Nacházejí se na východních ostrovech, vegetace je zde chudá a xerofytní. Utvářejí autentické pouště. Z ornitologického hlediska jsou zajímavější zpevněné písky. Ptactvo těchto oblastí je typické pro suchá a otevřená stanoviště, můžeme zde potkat stepokury písečné (*Pterocles orientalis*), dropy obojkové kanárské (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*), dytíky úhorní (*Burhinus oedicnemus*) a běhulíky plavé saharské (*Cursorius cursor cursor*).

4.5 Hlinito-kamenité roviny

Pouštní oblasti Fuerteventury a Lanzarote mají hlinito-kamenitý povrch. Tvoří je vápencové a jílovité půdy, stejně jako drobné kamení. Je zde vegetace afrického typu, např. launea křovitá (*Launaea arborescens*) a drobné trávy. Vyskytují se tu stejné druhy ptáků jako v písečných oblastech.

4.6 Vavřínový les

Vavřínový les je nejzajímavějším lesním útvarem na Kanárských ostrovech. Tvoří jej velké stálezelené stromy, mezi nimiž dominují vavřín azorský (*Laurus azorica*), apollonias barbusano (*Apollonias barbujana*), hruškovec indický (*Persea indica*), obaleň zápašná (*Ocotea foetens*), cesmína kanárská (*Ilex canariensis*), pikonie ztepilá (*Picconia excelsa*) (Francisco-Ortega et al. 2019, s. 128).

Rozprostírá se předně v nadmořské výšce mezi 500 a 1000 m severní a severovýchodní oblasti západních ostrovů. Jedná se o reliktní druhy vyhynulé třetihorní středomořské flóry. Nejzajímavějšími druhy ptáků tohoto lesního útvaru jsou endemité holub kanárský (*Columba bollii*) a holub vavřínový (*Columba junoniae*) (Zicha et al. 2022).

4.7 Vřesovcové křovinaté lesy – porosty voskovníků a vřesovce stromovitého

Vyskytují se v nadmořské výšce 1000–1500 m nad vavřínovým lesem nebo tam, kde je ve stádiu degradace. Rostou zde převážně vřesovec stromovitý (*Erica arborea*), vřesovec metlatý (*E. scoparia*) a voskovník makaronéský (*Myrica faya*), stejně jako cesmína kanárská (*Ilex canariensis*). Jedná se také o zelené lesy, třebaže méně vlhké, než je les vavřínový. Není zde žádná příliš reprezentativní avifauna. Hojně se zde vyskytují budníček menší (*Phylloscopus collybita*), kos černý (*Turdus merula*), pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*) a kalous ušatý kanárský (*Asio otus canariensis*) a tam, kde se jeho porosty přibližují oblastem obdělávaným, můžeme běžně spatřit kanára divokého (*Serinus canaria*), stehlíka obecného španělského (*Carduelis carduelis parva*), pěnici černohlavou (*Sylvia atricapilla*), atd.

4.8 Borové lesy

Lesy borovice kanárské (*Pinus canariensis*) se nacházejí na ostrovech Tenerife, Gran Canaria, La Palma a El Hierro. Pokrývají suché středokanárské patro mezi 1200 a 2000 m na severu a od 500 m na jihu. Mezi druhy keřů, které provázejí borovici kanárskou, vynikají čilimník prorostlý (*Chamaecytisus proliferus*), žlázoplod lepkavý (*Adenocarpus viscosus*) a čilimník vysokohorský (*Spartocytisus supranubius*). Na některé z ostrovů byla také zavlečena borovice montereyská (*Pinus radiata*).

Na ostrovech Tenerife a Gran Canaria jsou nejreprezentativnějšími ptačími druhy tohoto lesního útvaru endemité pěnkava teneříská (*Fringilla teydea*) a pěnkava kanárská (*Fringilla polatzeki*) a strakapoud velký (*Dendrocopos major canariensis*).

4.9 Rokle

Rokle tvoří jeden z nejcharakterističtějších útvarů geomorfologie Kanárských ostrovů. Erozivní síla přívalových dešťů vymodelovala rozsáhlou síť roklí, které se táhnou od vrcholu až k pobřeží. Jejich srázy s římsami, jeskyněmi, štěrbinami a skalnatou vegetací, stejně jako nepřístupnost, poskytují dostatečné útočiště pro hnízdění některých druhů ptáků, např. poštolky obecné (*Falco tinnunculus*), káně lesní (*Buteo buteo insularum*), supa mrchožravého (*Neophron percnopterus majorensis*), kalouse ušatého kanárského (*Asio otus canariensis*), rorýse jednobarvého (*Apus unicolor*), sov pálených (*Tyto alba*), kavčete červenozobého (*Pyrrhocorax pyrrhocorax barbarus*), atd.

4.10 Porosty čilimníku a adenokarpu

Vrcholy ostrovů Tenerife a La Palma ve výšce nad 1900 metrů a do určité míry i na ostrově Gran Canaria tvoří celek vyznačující se chudými půdami, tvrdostí klimatu s velkými teplotními výkyvy, nedostatečnými srážkami a vysokohorskou vegetací. Rostou zde převážně rostliny bobovité, jako je žlázoplod lepkavý (*Adenocarpus viscosus*) a čilimník vysokohorský (*Spartocytisus supranubius*) (Schönfelder a Schönfelder 2002, s. 114).

Pokud jde o avifaunu, hojně se zde vyskytuje linduška kanárská (*Anthus berthelotii*), budníček menší (*Phylloscopus collybita*), pěnice brýlatá (*Curruca conspicillata conspicillata*), atd., a v oblasti okolo Las Cañadas del Teide také ťuhák šedý (*Lanius excubitor koenigi*).

5 Lokality vhodné pro pozorování ptáků

Milovníci ptáků přilétají na Kanárské ostrovy především, aby pozorovali mořské ptáky a endemity. Západní ostrovy La Palma, El Hierro a La Gomera jsou pozorovateli ptactva navštěvovány jen zřídka, proto odtud máme jen málo záznamů o migrujících ptácích. Všechny endemity, kteří se vyskytují na Tenerife, můžeme pozorovat za ranního zpěvu, kromě poddruhu pěnkavy kanárské (*Fringilla polatzeki*), který se vyskytuje na ostrově Gran Canaria, a bramborníčka kanárského (*Saxicola dacotiae dacotiae*), který se vyskytuje jen na Fuerteventuře.

Na Gran Canarii je mnoho zajímavých míst, kde je možné pozorovat ptáky, a byl sem introdukovan holub vavřínový (*Columba junoniae*), i když zde z původního vavřínového lesa zůstalo jen 1 % a termofilní les vymizel zcela.

Na východních ostrovech Fuerteventuře a Lanzarote můžeme pozorovat ptačí obyvatele stepních oblastí, jako je místní poddruh dropa obojkového (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*) a endemitního bramborníčka kanárského (*Saxicola dacotiae dacotiae*), který se vyskytuje pouze na Fuerteventuře, jak již bylo výše zmíněno. Za určitého počasí, ale především když vane silný východní vítr, který někdy provází hustý saharský písek, mohou evropská tažná ptáka ztratit svou hlavní africkou tahovou trasu a dostat se až na Kanárské ostrovy. Lanzarote a Fuerteventura, které jsou africké pevnině nejbližší, se těší vyšší návštěvnosti těchto ptáků než západní ostrovy. Poloha Kanárských ostrovů je také výborná proto, že zde můžeme potkat zatoulance z Afriky i nearktické oblasti (severoamerického kontinentu od severní části Mexika po Grónsko).

5.1 La Palma

Na ostrově La Palma žije jen několik pozorovatelů ptáků, proto nemáme o početnosti migrujících ptáků mnoho informací. Početnost některých druhů jako třeba dytíka úhorního (*Burhinus oedicephalus*) a strnada lučního (*Emberiza calandra*) se snížila a některé dokonce vymizely, jako je tomu u vrabce skalního (*Petronia petronia*).

Na tomto ostrově jsou nádherné scenérie a hojné termofilní a vavřínové lesy, jež jsou domovem endemitů, jako je holub vavřínový (*Columba junoniae*) a holub kanárský (*Columba bollii*). Můžeme zde potkat také místní poddruh pěnkavy obecné (*Fringilla*

coelebs palmae) a sýkory modré (*Cyanistes teneriffae palmensis*), společně s místním poddruhem kavčete červenozobého (*Pyrrhocorax pyrrhocorax barbarus*), jenž se nevyskytuje na žádném z ostatních ostrovů.

Tento ostrov má strategickou polohu pro zatoulance z nearktické oblasti a pochází odtud jediný záznam pozorování lesňáčka olšového (*Parkesia noveboracensis*), jenž nebyl spatřen na žádném jiném z těchto ostrovů.

5.1.1 Významné lokality pro pozorování

Letištní tůň (28°37'25.59"N, 17°45'4.96"W)

Tyto příbřežní slané tůně se nacházejí poblíž letištního parkoviště. Abychom je mohli co nejlépe prozkoumat, je nejlepší vydat se po prašné cestě, která začíná 250 metrů od severního kruhového objezdu (28°37'43.15"N 17°45'15.75"W). V zimě a v období tahu přitahují tůně stěhovavé brodivé ptáky. Máme odtud záznamy pozorování nearktických brodivých ptáků jako kulíka hnědokřídlého (*Pluvialis dominica*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*) a kulíka kanadského (*Charadrius semipalmatus*).

Pod viaduktem Los Tilos (28°47'49.42"N 17°46'16.94"W)

V této rokli se nachází významná populace holuba vavřínového (*Columba junoniae*) a z pozorovacího místa je lze velmi snadno spatřit a fotografovat jejich okružní vzdušné přelety.

Los Tilos (28°47'24.43"N 17°48'6.81"W)

Tento původní vavřínový les, oficiálně známý jako „Biosférická rezervace Los Tilos“ rozhodně musí být na seznamu míst každého návštěvníka ostrova La Palma. Vstup do rokle nese název „Los Tilos“ (28°47'49.31"N 17°46'51.20"W). Jděte po silnici, až dojdete k informačnímu centru a baru. Můžete zde spatřit oba druhy holubů – vavřínového i kanárského a další druhy zajímavých lesních ptáků, jako je například sýkora modrá (*Cyanistes teneriffae palmensis*) a pěnkava obecná (*Fringilla coelebs palmae*). Během léta můžete za noci slyšet buňňáky severní (*Puffinus puffinus*), když se přiblížíte k jejich hnízdům.

Vodní nádrž Barlovento (28°48'33.70"N 17°48'14.31"W)

Laguna de Barlovento je uměle vytvořená sladkovodní nádrž, která přitahuje nejrůznější druhy vodních ptáků. V zimě zde byly pozorovány neobvyklé druhy evropských kachen a zvláštnosti jako severoamerický polák proužkozobý (*Aythya collaris*). V okolní oblasti můžete pozorovat lesní pěvce.

La Cumbrecita (28°41'52.36"N 17°51'23.65"W)

Po silnici z informačního centra v Národním parku La Caldera de Taburiente se dostanete až k parkovišti, které je známé jako La Cumbrecita (Mirador de la Cumbrecita = vyhlídka na vršku). Na tomto místě můžeme někdy spatřit sokola šahina (*Falco pelegrinoides pelegrinoides*), jak číhá na holuby skalní (*Columba livia*). V borovém lese po obou stranách této silnice můžeme potkat holuba vavřínového (*Columba junoniae*), endemickou afrokanárskou sýkoru modrou (*Cyanistes teneriffae palmensis*) a ohrožený poddruh krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*).

Laguny Las Martelas (28°38'27.74"N 17°54'47.04"W)

Tyto vodní nádrže přitahují hodně druhů ptáků, především pak laguna, která se nachází přímo na výše uvedených souřadnicích. A odtud pochází záznamy pozorování poláka velkého (*Aythya ferina*), čírky modrokřídlé (*Anas discors*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), plameňáka růžového (*Phoenicopterus roseus*), slučky malé (*Lymnocyptes minimus*), slukovce dlouhozobého (*Limnodromus scolopaceus*), kulíka hnědokřídlého (*Pluvialis dominica*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), vodouše žlutohého (*Tringa flavipes*), rybáka černozobého (*Gelochelidon nilotica*), rorýse domovního (*Apus affinis*) a lindušky horské (*Anthus spinoletta*).

Solná jezírka Fuencaliente (28°27'17.35"N 17°50'32,94"W)

Tato oblast se nachází přímo v jižním cípu ostrova, tudíž přitahuje celou řadu tažných ptáků. Můžeme zde spatřit husici liščí (*Tadorna tadorna*), plameňáka růžového (*Phoenicopterus roseus*), (*Calidris pusilla*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), jespáka plavého (*Calidris subruficollis*), vodouše žlutohého (*Tringa flavipes*), lyskonoha dlouhozobého (*Phalaropus tricolor*), a odtud

také pochází první záznam pozorování kulíka menšího (*Charadrius mongolus*) na Kanárských ostrovech.

5.2 El Hierro

Na tomto ostrově nežije ani jeden pozorovatel ptáků, a proto všechny záznamy pozorování, jež doposud máme, pocházejí od pozorovatelů, kteří sem přijíždějí jen na návštěvu. Z dvou endemických druhů holubů zde můžeme mnohem častěji spatřit holuba kanárského (*Columba bollii*) než holuba vavřínového (*Columba junoniae*). Vyskytuje se zde endemický poddruh pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs ombriosa*) a poddruh afrokanárské sýkory modré (*Cyanistes teneriffae ombriosus*). Dále se zde nachází prospívající populace krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*), vrabec skalní (*Petronia petronia*), strnad luční (*Emberiza calandra*), křepelka obecná (*Coturnix coturnix*) a ze stepních druhů ptáků na tomto ostrově najdeme pouze poddruh dytíka úhorního (*Burhinus oedicnemus distinctus*).

5.2.1 Významné lokality pro pozorování

Vodní nádrž La Caldera (27°47'56.30"N 17°55'15.60"W)

Tato sladkovodní nádrž přitahuje stěhovavé ptáky během zimy a v období tahu. Dejte se po silnici do San Andres, odbočte na souřadnicích 27°47'53.80"N 17°55'14.58"W a pokračujte po prašné cestě k přehradě.

Pláně pod San Andrés – vyhlídka Jinama (27°45'48.81"N 17°58'49.49"W)

V této zemědělské oblasti se pase dobytek a příležitostně se zde pěstuje pšenice. Drží se zde prospívající populace vrabce skalního (*Petronia petronia*), křepelky obecné (*Coturnix coturnix*) a dytíka úhorního (*Burhinus oedicnemus distinctus*) a někdy se tu objeví i stěhovaví ptáci. Je to také jediné místo z celých Kanárských ostrovů, odkud máme záznam pozorování keptušky stepní (*Vanellus gregarius*).

Vavřínový les, Sendero La Llanía, El Bailadero de Las Brujas a okolí (27°44'10.52"N 17°59'48.68"W)

V této oblasti se nacházejí místa s pitnou vodou pro lidi i ptáky. Můžeme zde pozorovat všechny lesní druhy pěvců a také endemické poddruhy afrokanárské sýkory modré

(*Cyanistes teneriffae ombriosus*) a pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs ombriosa*). Cesta odtud do města Frontera nabízí skvělé příležitosti prozkoumávat tento původní vavřínový les.

Přírodní rezervace Mencafete (27°43'58.42"N 18°4'28.87"W)

Vydejte se po silnici do města Frontera, až dojedete k rozcestí na souřadnicích 27°44'21.15"N 18°2'52.93"W, kde doprava vede prašná cesta. Mencáfete je tou nejlepší oblastí na ostrově, kde můžete potkat holuba kanárského (*Columba bollii*).

Vodní nádrž Frontera (27°45'27.23"N 18°0'56.12"W)

Tato uměle vytvořená sladkovodní nádrž je důležitou zastávkou každého ptáka, který navštíví El Hierro. Můžete zde pozorovat mnoho druhů zajímavých ptáků, mezi nimi i čírku modrokřídrou (*Anas discors*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), orla jestřábího (*Aquila fasciata*), jespáka srostloprstého (*Calidris pusilla*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), ibise hnědého (*Plegadis falcinellus*) a slučku malou (*Lymnocyptes minimus*).

La Restinga (27°38'24.28"N 17°58'48.96"W)

La Restinga je rybářské městečko proslulé svými rybími restauracemi. Je situováno v nejjihnějším cípu ostrova, čímž skýtá příležitosti pro pozorování ptáků, které bychom jinde nepotkali. Kormorán ušatý (*Phalacrocorax auritus*) a racek šedokřídlý (*Larus glaucescens*) byli poprvé na Kanárských ostrovech pozorováni právě zde. Z dalších zajímavých ptáků pozorovaných v této oblasti jmenujme například racka černohlavého (*Ichthyaetus melanocephalus*) a racka delawarského (*Larus delawarensis*).

5.3 La Gomera

La Gomera je známá pro svůj Národní park Garajonay s dechberoucí scénérií vavřínového lesa, kde jsou skvělé podmínky pro pozorování obou endemitních druhů holubů a dalších lesních ptáků. Mořské ptáky můžeme pozorovat z trajektu, který pluje z Los Cristianos (Tenerife) do San Sebastianu, hlavního města ostrova La Gomera. Na jihu tohoto ostrova můžeme pozorovat i poddruh hýla pouštního (*Bucanetes githagineus amantum*), který může být vzácně spatřen na Tenerife.

5.3.1 Významné lokality pro pozorování

San Sebastián de La Gomera (28°5'20.61"N 17°6'38.58"W)

Hlavní město ostrova stojí za prozkoumání, zejména pláž, také rokle, ve které se někdy drží voda (28°5'22.02"N 17°6'42.68"W), a park Torre del Conde. Zde bylo pozorováno několik zajímavých druhů ptáků, mimo jiné polák proužkozobý (*Aythya collaris*), jespák šedý (*Calidris temminckii*), jespák tundrový (*Calidris fuscicollis*), pisík americký (*Actitis macularius*), racek černohlavý (*Ichthyaetus melanocephalus*), racek atlantický (*Leucophaeus atricilla*), racek bouřní (*Larus canus*) a skřivan pruhoocasý (*Ammomanes cinctura*).

Přehrada Chejelipes (28°6'55.39"N 17°10'2.56"W)

Když pojedete ze San Sebastiánu po silnici, která vede na Hermiguu a Vallehermoso, přijedete k odbočce na silnici, která vede na Chejelipes (28°5'45.87"N 17°6'55.62"W), a dál pojedete stále po této silnici, až dojedete k přehradě. Za prozkoumání zde určitě stojí mokřiny i jezero, hnízdí zde slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*) a můžete spatřit i rybařícího orlovce říčního (*Pandion haliaetus*).

La Carbonera (28°8'4.52"N 17°11'38.32"W)

Z hlavního města jeďte po silnici směrem na Hermiguu, až projedete několika menšími tunely, asi 400 metrů předtím, než dojedete k prvním budovám, kde můžete zaparkovat. Lesnatá oblast je dobrá pro pozorování přeletujících holubů, a když budete mít štěstí, uvidíte některého hřadovat ve větvích soušek. Můžete zde také pozorovat všechny druhy lesních pěvců.

El Cedro (Národní park Garajonay)

Od vyhlídky La Carbonera pokračujte dále 1 km a odbočte vlevo na El Cedro, cestou dále opatrně zastavujte na vyhlídkách (28°6'44.24"N 17°13'4.83"W, 28°7'18.11"N 17°12'54.69"W, 28°7'30.21" N 17°12'31.53"W). Čím větší oblast lesa zde prozkoumáte dalekohledem, tím větší naději máte spatřit zde velmi rychlého holuba kanárského (*Columba bollii*) i pomalejšího holuba vavřínového (*Columba junoniae*).

Přehrada La Encantadora (Presa La Encantadora) (28°10'0.68"N 17°15'44.09"W)

Na sladkovodní nádrži Presa La Encantadora můžeme pozorovat různé druhy kachen a další druhy vodních ptáků jako např. slíпку zelenonohou (*Gallinula chloropus*) nebo lysku černou (*Fulica atra*) ad. Mezi zajímavé druhy pozorované v této oblasti patří polák proužkozobý (*Aythya collaris*) a polák velký (*Aythya ferina*).

Valle Gran Rey – Charco del Cieno (28°5'49.51"N 17°20'49.14"W)

Tato příbřežní jezírka v zimě a během období tahu přitahují brodivé ptáky. Byl zde zaznamenán jespák skvrnitý (*Calidris melanotos*) i pisík americký (*Actitis macularius*) a na nedalekých útesech můžeme pozorovat sokola šahina (*Falco pelegrinoides*).

Playa de Santiago (28°1'38.38"N 17°12'33.15"W)

Pokud chcete na tomto ostrově pozorovat poddruh hýla pouštního (*Bucanetes githagineus amantum*), vydejte se právě do této městské oblasti poblíž letiště, právě zde jej s největší jistotou potkáte. Z dalších stálých ptáků, jejichž pozorování zde bylo zaznamenáno, můžete spatřit místní poddruh dytika úhorního (*Burhinus oedicephalus distinctus*), dudka chocholatého (*Upupa epops*), stehlíka obecného španělského (*Carduelis carduelis parva*), sokola šahina (*Falco pelegrinoides*), poddruh krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*) a kanára divokého (*Serinus canaria*).

Tecina Golf (28°1'56.03"N 17°11'13.07"W)

Golfový areál přitahuje ptáky na tahu. První záznam pozorování ibise hnědého (*Plegadis falcinellus*) na Kanárských ostrovech pochází právě odtud.

Trajekt z Los Cristianos do San Sebastiánu

Na této trase máte výbornou příležitost pozorovat velryby a mořské ptáky. Spatřit zde můžete kulohlavce Sieboldovy (*Globicephala macrorhynchus*) a buňňáky šedé (*Calonectris diomedea*). Od dubna tu můžete po celé léto pozorovat buňňáky Bulwerovy (*Bulweria bulwerii*) a převážně v srpnu ohrožené buňňáky menší (*Puffinus baroli*). Buňňáček malý (*Hydrobates pelagicus*) přilétá v květnu a odlétá v září, zatímco buňňáček madeirský (*Oceanodroma castro*) zde hnízdí od září do března, je ale je velmi obtížné jej při plavbě spatřit, stejně jako vzácnější poddruh buňňáčka běločelého (*Pelagodroma*

marina hypoleuca), který hnízdí na východních ostrůvcích Alegranza a Montaña Clara. Mezi další mořské druhy ptáků, které můžete při této plavbě spatřit, patří buňák severní (*Puffinus puffinus*) a buňák velký (*Ardenna gravis*), chaluha příživná (*Stercorarius parasiticus*) a chaluha malá (*Stercorarius longicaudus*), racek Audouinův (*Ichthyaetus audouinii*), racek Sabinův (*Xema sabini*), rybák černohřbetý (*Onychoprion fuscatus*), poddruh faetona červenozobého (*Phaethon aethereus mesonauta*) a lyskonoh úzkozobý (*Phalaropus fulicarius*).

5.4 Tenerife

Ostrov Tenerife je největší ze všech Kanárských ostrovů a je zde možnost spatřit všechny endemity, kromě bramborníčka kanárského (*Saxicola dacotiae dacotiae*), který se vyskytuje pouze na ostrově Fuerteventura, a pěnkavy kanárské (*Fringilla polatzeki*). Pokud navštívíte některé ze zde uvedených lokalit, podaří se vám na tomto ostrově zcela jistě spatřit i holuba vavřínového (*Columba junoniae*). Naneštěstí některé druhy v posledních letech zcela vymizely, jako je tomu u skřivánka menšího severoafrického (*Alaudala rufescens rufescens*), u jiných se počty v populaci prudce snížily, k čemuž došlo například u dytíka úhorního (*Burhinus oedicephalus distinctus*), krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*) a vrabce skalního (*Petronia petronia petronia*). Od roku 2005 je i hýl trubač (*Bucanetes githagineus amantum*) na tomto ostrově považován za vyhynulého, ale Kanárská ornitologická společnost zahájila projekt jeho reintrodukce.

5.4.1 Významné lokality pro pozorování

Oblast Los Rodeos (28°28'24.83"N 16°21'0.75"W)

V této oblasti je jediná orná půda na celých Kanárských ostrovech, proto zde také můžeme pozorovat polní ptáky jako strnada lučního (*Emberiza calandra calandra*), konopku obecnou (*Linaria cannabina meadewaldoi*), kanára divokého (*Serinus canaria*), zvonka zeleného středomořského (*Chloris chloris aurantiiventris*) nebo křepelku polní (*Coturnix coturnix coturnix*). Hojně sem přilétají sezonní návštěvníci, mezi něž patří moták pochop (*Circus aeruginosus*), moták pilich (*Circus cyaneus*), moták lužní (*Circus pygargus*), ouhorlík stepní (*Glareola pratincola*), kulík hnědý (*Charadrius morinellus*), kukačka obecná (*Cuculus canorus*), skřivánek krátkoprstý (*Calandrella brachydactyla*), vlaštovka

obecná (*Hirundo rustica rustica*), jiříčka obecná (*Delichon urbicum*), linduška úhorní (*Anthus campestris*), budníček větší (*Phylloscopus trochilus*), linduška rudokrká (*Anthus cervinus*). Ze zimních hostů zde můžeme potkat kulíka zlatého (*Pluvialis apricaria*), čejku chocholatou (*Vanellus vanellus*), kalouse pustovku (*Asio flammeus*), bramborníčka černohlavého (*Saxicola rubicola*), špačka obecného evropského (*Sturnus vulgaris vulgaris*), lindušku luční (*Anthus pratensis*) a zatoulat se sem mohou i moták stepní (*Circus macrourus*), poštolka rudonohá (*Falco vespertinus*), drozd brávník (*Turdus viscivorus*) nebo strnad zahradní (*Emberiza hortulana*).

San Cristóbal de La Laguna (28°29'42.36"N 16°18'46.43"W)

Tady zaručeně najdete zvonohlíky zahradní (*Serinus serinus*) zpívající na australských borovicích a další pěnkavovité ptáky a místní ptáky.

Pico del Inglés (28°32'00"N 16°15'50"W)

Z této vyhlídky můžete zahlédnout endemické holuby, které určitě také potkáte, když se vydáte do okolí na průzkum Přírodního parku Anaga.

Vodní nádrž Molina, Valle Molina (28.5096847N, 16.3637464W)

Na této sladkovodní nádrži můžeme pozorovat různé druhy kachen, racky a brodivé ptáky. Ze zimních hostů zde můžeme najít volavku popelavou (*Ardea cinerea*), volavku stříbřitou (*Egretta garzetta*), volavku rusohlavou (*Bubulcus ibis ibis*), kolpíka bílého (*Platalea leucorodia*), hvízdáka eurasijského (*Anas penelope*), čírku obecnou (*Anas crecca*), ostralku štíhlou (*Anas acuta*), lysku černou (*Fulica atra atra*), čejku chocholatou (*Vanellus vanellus*), bekasínu otavní (*Gallinago gallinago*), vodouše šedého (*Tringa nebularia*), vodouše kropenatého (*Tringa ochropus*), pisíka obecného (*Actitis hypoleucos*), racka chechtavého (*Chroicocephalus ridibundus*) a konipasa bílého (*Motacilla alba alba*) a někdy sem zalétá i orlovec říční (*Pandion haliaetus haliaetus*). Byly zde zaznamenány i rarity jako hvízdák americký (*Anas americana*), čírka karolínská (*Anas carolinensis*), čírka modrokřídlá (*Anas discors*), polák proužkozobý (*Aythya collaris*), jespák skvrnitý (*Calidris melanotos*), pisík americký (*Actitis macularius*) a racek černohlavý (*Ichthyiaetus melanocephalus*).

Tejina – jezírka (28°32'10.30"N 16°21'31.33"W)

Na těchto šest jezírek (28°32'15.89"N 16°21'28.61"W, 28°32'19.21"N 16°21'26.33"W, 28°32'33.46"N 16°21'25.13"W, 28°32'39.97"N 16°21'14.24"W, 28°32'41.01"N 16°21'7.94"W, 28°32'38.75"N 16°21'14.11"W) se slétá velké množství sezonních a zimních ptáků, někdy se sem zatoulají i ptáci na tahu. Je to také jediné místo, kde na Kanárských ostrovech hnízdí bukáček malý (*Ixobrychus minutus minutus*), a druhá nejdůležitější oblast pro hnízdění kvakoše nočního (*Nycticorax nycticorax nycticorax*) na Tenerife. Dále jsou zde volavka vlasatá (*Ardeola ralloides*), volavka rusohlavá (*Bubulcus ibis ibis*), volavka červená (*Ardea purpurea*), volavka bílá (*Ardea alba*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), kolpík bílý (*Platalea leucorodia*), hvízdák eurasijský (*Anas penelope*), čírka obecná (*Anas crecca*), lžičák pestrý (*Anas clypeata*), polák chocholačka (*Aythya fuligula*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), orlovec říční (*Pandion haliaetus haliaetus*), chřástal kropenatý (*Porzana porzana*), chřástal malý (*Zapornia parva*), chřástal nejmenší (*Zapornia pusilla*), kulík říční (*Charadrius dubius curonicus*), čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*), jespák křivozobý (*Calidris ferruginea*), jespák obecný (*Calidris alpina*), jespák bojovný (*Calidris pugnax*), bekasina otavní (*Gallinago gallinago*), břehouš černoocasý (*Limosa limosa*), vodouš bahenní (*Tringa glareola*), pisík obecný (*Actitis hypoleucos*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), kukačka obecná (*Cuculus canorus*), vlaštovka obecná (*Hirundo rustica rustica*), jiříčka obecná (*Delichon urbicum*), rehek zahradní (*Phoenicurus phoenicurus*), bramborníček černohlavý (*Saxicola rubicola*), bělořit šedý eurasijský / grónský (*Oenanthe oenanthe oenanthe / leucorhoa*), rákosník proužkovaný (*Acrocephalus schoenobaenus*), rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*), rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*), budníček větší (*Phylloscopus trochilus*) a ťuhýk rudohlavý (*Lanius senator*).

Punta del Hidalgo – pobřeží (28°34'42.82"N 16°19'15.81"W)

V přílivové zóně kamenitého přímořského pobřeží můžeme za odlivu pozorovat brodivé ptáky. Mezi zimními hosty zde najdeme volavku stříbřitou (*Egretta garzetta garzetta*), kolihu malou (*Numenius phaeopus*), kameňáčka pestrého (*Arenaria interpres*), kulíka bledého (*Pluvialis squatarola*), kulíka písčného (*Charadrius hiaticula*), vodouše

rudonohého (*Tringa totanus*) a písíka obecného (*Actitis hypoleucos*) a byli zde pozorováni i polák malý (*Aythya nyroca*) a jespák mořský (*Calidris maritima*).

Vyhlídky El Lance (28°23'8.67"N 16°36'16.79"W)

Pro ty, kdo chtějí vidět a fotografovat holuba vavřínového, je nutností navštívit tento malý kousek zalesněné krajiny. Z vyhlídky je můžete spatřit, jak hřadují na okolních stromech. Můžete odtud pozorovat i další lesní pěvce.

Vyhlídky Fuente del Rey – Barranco Ruiz (28°22'35.02"N 16°37'34.33"W)

Tato strmá rokle skýtá příležitosti k pozorování obou endemických druhů holubů. Pro toto místo se výborně využije stativový fotoaparát.

Los Silos (28°22'2.59"N 16°49'14.34"W)

Zavlažovací nádrže (28°22'2.59"N 16°49'14.34"W, 28°22'23.50"N 16°49'21.82"W), na kterých můžeme pozorovat tažné ptáky a vzácné hosty, jako je (*Anas americana*), (*Aythya marila*), (*Aythya collaris*), (*Podilymbus podiceps*), (*Ardea alba*), (*Calidris fuscicollis*), (*Calidris melanotos*), (*Tringa flavipes*).

Vyhlídky El Fraile (28°22'0.05"N 16°53'4.11"W)

Toto je jedna z nejlepších oblastí na Tenerife, kde můžete pozorovat sokola šahina (*Falco pelegrinoides pelegrinoides*), hřadujícího na okolních skalních stěnách nebo číhajícího na holuby skalní (*Columba livia livia*).

Teno Bajo (28°20'59.30"N 16°54'56.14"W)

Oblast polopouštních křovisek a opuštěných obdělávaných ploch, kde stojí za to hledat zimující tažné ptáky jako skřivana polního (*Alauda arvensis*), nebo vrabce skalní (*Petronia petronia petronia*), když zrovna nehnízdí na Teno Alto, a orebici berberskou (*Alectoris barbara koenigi*). Také zde můžeme potkat ohroženého krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*) a v létě můžeme z majáku pozorovat buňňáky atlantské (*Calonectris borealis*) a z tažných mořských ptáků buňňáky velké (*Ardenna gravis*), buňňáky temné (*Ardenna grisea*), buňňáky severní (*Puffinus puffinus*) a od srpna do listopadu rybáky dlouhoocasé (*Sterna paradisaea*) i kuriozity, jako je racek malý (*Hydrocoloeus minutus*).

Parque Rural de Teno – Teno Alto (28°20'36.57"N 16°52'36.76"W)

Venkovská krajina, která je posledním útočištěm vrabce skalního (*Petronia petronia petronia*) na Tenerife. Hnízdění vrcholí v květnu, kdy je hojně kobylek lučních (*Metrioptera roeselii*).

Erjos, Přírodní rezervace Monte de Agua (28°19'43.91"N 16°48'32.18"W)

Když dojedete k městu Erjos, na souřadnicích 28°19'32.53"N 16°48'25.63"W najdete začátek prašné cesty a vstup do lesa, kde je oplocené místo vyhrazené pro auta. Vydejte se po hlavní prašné cestě, až dojdete k dřevěným pozorovacím místům, odkud můžete vyhlížet letící holuby, krahujce obecného (*Accipiter nisus nisus*), sýkoru modrou (*Cyanistes teneriffae teneriffae*), červenku kanárskou (*Erithacus rubecula superbus*), králíčka kanárského (*Regulus regulus teneriffae*), budníčka kanárského (*Phylloscopus canariensis canariensis*), pěnici černohlavou (*Sylvia atricapilla atricapilla*), kosa černého (*Turdus merula merula*), pěnkavu obecnou (*Fringilla coelebs canariensis*), kanára divokého (*Serinus canaria*).

Charcas de Erjos (28°19'9.88"N 16°48'31.91"W)

Pokud pojedete okolo, odbočte ze silnice na souřadnicích 28°19'26.82"N 16°48'27.41"W na prašnou cestu, po které dojdete až k uměle vytvořeným jezírkům, kde můžete pozorovat čírku karolínskou (*Anas carolinensis*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), bukače severoamerického (*Botaurus lentiginosus*), bukáčka zakrslého (*Ixobrychus sturmi*), drozda kvíčalu (*Turdus pilaris*), také zde hnízdící lysky černé (*Fulica atra atra*) a slípky zelenonohé (*Gallinula chloropus chloropus*). V zimě sem někdy zalétá bekasina otavní (*Gallinago gallinago*) a za vhodných podmínek se tu mohou objevit i tažní ptáci.

Las Lajas (28°11'26.10"N 16°39'56.53"W)

Na piknikovém místě nedaleko města Vilaflor a v jeho okolí můžete po celý rok s jistotou potkat pěnkavu kanárskou (*Fringilla teydea*) a další druhy ptáků vázané na borové lesy, jako je například strakapoud velký (*Dendrocopos major canariensis*).

Las Galletas (28°0'32.58"N 16°39'33.32"W)

Oblast přílivových tůní, kde můžeme pozorovat tažné ptáky, zvláště brodivé a kachny.

Pobřeží u El Médano (28°2'36.94"N 16°32'0.31"W)

Převážně v zimě a v období tahu přitahuje tato oblast za odlivu brodivé ptáky.

5.5 Gran Canaria

Přestože je Gran Canaria velmi rozlehlým ostrovem, v porovnání s původním rozložením je většina lesů nyní roztráštěná (borové lesy) nebo extrémně lokalizovaná a ojedinělá (vavřínové lesy). Nový taxonomický výzkum začíná upravovat endemický status některých běžných druhů tohoto ostrova. Místní pěnkava kanárská (*Fringilla polatzeki*) je nyní považována za odlišný druh a status sýkory modré (*Cyanistes teneriffae hedwigae*) a pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs coelebs*) bude brzy také upraven. Místní forma červenky obecné (*Erithacus rubecula marionae*) je nyní rovněž klasifikována jako endemický poddruh. Gran Canaria má několik zajímavých oblastí, kde můžeme pozorovat tažné ptáky i zatoulance.

5.5.1 Významné lokality pro pozorování

Maspalomas (27°44'19.07"N 15°35'39.95"W)

Oáza Maspalomas nacházející se v ústřední oblasti přílivové laguny La Charca de Maspalomas přitahuje velké množství tažných druhů ptáků a hnízdí zde slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus chloropus*). Můžeme zde potkat také dvě speciality – vrabce polní (*Passer montanus montanus*) a astrildy vlnkované (*Estrilda astrild jagoensis*). Ze zatoulaných ptáků odtud byla hlášena pozorování husice liščí (*Tadorna tadorna*), čírky modrokřídle (*Anas discors*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), volavky západní (*Egretta gularis*), plameňáka růžového (*Phoenicopterus roseus*), slípky Allenovy (*Porphyrio alleni*), jespáka drobného (*Calidris minutilla*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), vodouše žlutoonohého (*Tringa flavipes*), racka atlantického (*Leucophaeus atricilla*), racka Audouinova (*Ichthyophaga audouinii*), racka delawarského (*Larus delawarensis*), rybáka rajského (*Sterna dougallii dougallii*), ledňáčka říčního (*Alcedo atthis*), pěnice pouštní (*Sylvia deserti*), cvrčilky zelené (*Locustella naevia*), kachny divoké (*Anas platyrhynchos*), dřemlíka tundrového (*Falco columbarius*), rybáka černého (*Chlidonias niger*), mandelíka hajního (*Coracias garrulus*).

El Matorral Gran Canaria – vodní nádrže (27°49'27.21"N 15°27'16.70"W)

Řada sladkovodních nádrží, které skýtají skvělé podmínky pro pozorování zatoulaných ptáků, stejně jako na laguně Maspalomas. V blízkosti nádrží je strouha, na které můžete spatřit hýla trubače (*Bucanetes githagineus amantum*) a vrabce skalní (*Petronia petronia petronia*).

San Lorenzo – vodní nádrže (28°4'38.65"N 15°28'45.83"W)

Sladkovodní nádrže, u kterých bylo zjištěno hnízdiště kvakoše nočního (*Nycticorax nycticorax nycticorax*), a na jaře a na podzim se sem stahují tažní ptáci.

El Cortijo Club de Campo Golf (28°1'1.48"N 15°24'35.59"W)

Vodní nádrže na tomto golfovém hřišti přitahují hnízdící husici rezavou (*Tadorna ferruginea*) a další tažné druhy ptáků.

Llanos de la Pez (27°57'57.08"N 15°35'3.03"W)

Oblast borových lesů, kde v období hnízdění (od května do července) dozajista potkáte místní pěnkavu kanárskou (*Fringilla polatzeki*). Pozorovat zde můžete všechny lesní druhy ptáků, včetně poddruhu strakapouda velkého (*Dendrocopos major thanneri*), sýkory modré (*Cyanistes teneriffae hedwigae*), pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs canariensis*) a červenky obecné (*Erithacus rubecula marionae*).

5.6 Fuerteventura

Zemědělská krajina tohoto ostrova nabízí skvělé příležitosti k pozorování všech stepních ptáků, kteří se na Kanárských ostrovech vyskytují, jako je drop obojkový kanárský (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*), běhulík plavý saharský (*Cursorius cursor cursor*), dytík úhorní (*Burhinus oedicephalus distinctus*), stepokur písečný (*Pterocles orientalis orientalis*), skřivánek menší severoafrický (*Alaudala rufescens rufescens*) a hýl pouštní (*Bucanetes githagineus amantum*).

V období La Calimy, kdy vane teplý prašný vítr ze saharské pouště a vytváří horkou suchou mlhu, může být na Fuerteventuře mnoho zajímavých tažných ptáků i zatoulanců. Endemický poddruh supa mrchožravého (*Neophron percnopterus majorensis*) má na tomto ostrově stále ještě útočiště a husice rezavá (*Tadorna ferruginea*) se nyní vyskytuje velmi

běžně v brakických vodách. Klenotem tohoto ostrova, za nímž na Fuerteventuru míří většina pozorovatelů ptáků, je bramborníček kanárský (*Saxicola dacotiae dacotiae*) (Hoyo 2020, s. 710).

5.6.1 Významné lokality pro pozorování

Pobřeží Majanicha (28°44'26.08"N 13°56'12.89"W)

Při odlivu skýtá lávové pobřeží dobré pozorování ptáků, zejména brodivých, a kulíka mořského (*Charadrius alexandrinus alexandrinus*), jenž zde trvale žije.

La Oliva (28°36'18.01"N 13°55'47.02"W)

Obdělávané plochy blízko školy jsou velmi dobré pro pozorování rezidentních druhů ptáků, jako je (*Corvus corax canariensis*), (*Emberiza calandra calandra*), (*Linnaria cannabina harterti*), (*Anthus berthelotii berthelotii*), (*Lanius excubitor koenigi*), (*Alaudala rufescens rufescens*), (*Sylvia conspicillata conspicillata*), (*Passer hispaniolensis hispaniolensis*), a tažných ptáků na jaře a na podzim. Svahy hor na jihu jsou výborným místem pro pozorování bramborníčka kanárského (*Saxicola dacotiae dacotiae*) a dalších specialit, jako například hýla trubače (*Bucanetes githagineus amantum*).

Pláně Tindaya (28°35'42.58"N 13°59'33.96"W)

LLanos de Tindaya jsou jedním z nejlepších míst na tomto ostrově, kde můžete pozorovat stepní ptáky jako dropa obojkového kanárského (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*), běhulíka plavého saharského (*Cursorius cursor cursor*), dytíka úhorního (*Burhinus oedicephalus insularum*), stepokura písečného (*Pterocles orientalis orientalis*), skřivánka menšího severoafrického (*Alaudala rufescens rufescens*) a hýla trubače (*Bucanetes githagineus amantum*).

V této krajině je procházející člověk velmi dobře vidět, proto je nejlepší strategií popojíždět autem a každých 500 metrů zastavit a dalekohledem pozorovat okolí, aby se minimalizovalo riziko stresu pro ptáky.

Vodní nádrž Los Molinos (28°30'45.74"N 14°1'53.00"W)

Nádrž s brakickou vodou, která nabízí skvělé příležitosti pro pozorování ptáků a je jedním z několika málo míst, kde na Kanárských ostrovech pravidelně hnízdí pisila čáponhá

(*Himantopus himantopus*), lyska černá (*Fulica atra atra*) a slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus chloropus*), a někdy zde můžeme spatřit také hejna husic rezavých (*Tadorna ferruginea*) pronásledovaná sokoly šahiny (*Falco pelegrinoides pelegrinoides*).

Stráně okolo vodní nádrže jsou domovem několika párů endemického bramborníčka kanárského (*Saxicola dacotiae dacotiae*) a hýl pouštní (*Bucanetes githagineus amantum*) je pravidelným návštěvníkem kozí farmy, která se nachází na začátku prашné cesty, jež vede k nádrži (28°31'46.06"N 14°2'27.79"W).

Vzácně odtud byla hlášena pozorování husy velké (*Anser anser*), husice liščí (*Tadorna tadorna*), hvízdáka amerického (*Anas americana*), čírky modrokřídle (*Anas discors*), poláka kaholky (*Aythya marila*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), čápa černého (*Ciconia nigra*), raroha jižního (*Falco biarmicus*), slípky Allenovy (*Porphyrio alleni*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka dlouhokřídleho (*Calidris bairdii*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), jespáka plavého (*Calidris subruficollis*), rorýse domovního (*Apus affinis*), pěnice pouštní (*Sylvia deserti*) a poláka vlnkovaného (*Aythya affinis*) (Reservoir Birds 2022).

Castillo de Lara (28°24'46.54"N 14°3'2.56"W)

Na Fuerteventuře můžeme s největší jistotou najít sýkoru modrou (*Cyanistes teneriffae ultramarinus*) a vzácného kanára divokého (*Serinus canaria*) právě v této oblasti, kde je vysázena borovice kanárská (*Pinus canariensis*). Z dalších druhů ptáků, kteří zde trvale žijí, uvidíme orebici berberskou (*Alectoris barbara koenigi*), pěnici bělohrodlou (*Sylvia melanocephala melanocephala*), lindušku kanárskou (*Anthus berthelotii berthelotii*) a krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*).

Vega de Río Palmas / Přehrada Las Peñitas (28°23'37.27"N 14°5'16.03"W)

V okolí vodního kanálu, který vede od města k přehradě, se zdržují tažné i místní druhy ptáků, jako je sýkora modrá (*Cyanistes teneriffae ultramarinus*), pěnice bělohrodlá (*Sylvia melanocephala melanocephala*) a hýl trubač (*Bucanetes githagineus amantum*). Když je v přehradě voda, můžeme v její blízkosti zahlédnout supa mrchožravého (*Neophron percnopterus majorensis*), sokola šahina (*Falco pelegrinoides pelegrinoides*) a krkavce velkého (*Corvus corax canariensis*).

Solné laguny El Carmen (28°22'0.61"N 13°52'15.09"W)

V období tahu a v zimě se zde zdržují tažní ptáci.

Barranco de la Torre (28°22'4.49"N 13°53'34.11"W)

V období tahu je výborné porozhlédnout se v této pobřežní rokli po tažných druzích ptáků, zejména pěvcích, ale také zatoulaných druzích ptáků, jako je sedmihlásek západní (*Iduna opaca*), lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*), dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*) a strnad zahradní (*Emberiza hortulana*).

Laguna Rosa de Catalina García (28°17'44.1"N 14°1'10.1"W)

Laguna s brakickou vodou, kde můžeme pozorovat ptáky tažné i zatoulané – čírku modrokřídlou (*Anas discors*), poláka kahalou (*Aythya marila*), poláka vlnkovaného (*Aythya affinis*), poláka proužkozobého (*Aythya collaris*), potápku malou (*Tachybaptus ruficollis*), bukače velkého (*Botaurus stellaris*), chřástala nejmenšího (*Zapornia pusilla*), chřástala malého (*Zapornia parva*), slípku Allenovu (*Porphyrio alleni*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), jespáka plavého (*Calidris subruficollis*), vodouše žlutohého (*Tringa flavipes*), lindušku horskou (*Anthus spinoletta*), konipase citronového (*Motacilla citreola*), slavíky modráčky (*Luscinia svecica svecica/cyanecula*), strnada rákosního (*Emberiza schoeniclus*) a drozda kvíčalu (*Turdus pilaris*) –, ze stálých ptáků pak pisilu čáponohou (*Himantopus himantopus*) a husici rezavou (*Tadorna ferruginea*).

Pláně La Pared (28°10'51.67"N 14°12'46.66"W)

V této oblasti se zdržuje zdravá populace stepních druhů ptáků, jako je drop obojkový kanárský (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*), stepokur písečný (*Pterocles orientalis orientalis*), běhulík plavý saharský (*Cursorius cursor cursor*), dytík úhorní (*Burhinus oediconemus insularum*) a introdukovaná orebice berberská (*Alectoris barbara koenigi*).

Costa Calma (28°10'1.78"N 14°13'21.38"W)

Plocha osázená přesličníky přesličkolistými (*Casuarina equisetifolia*) vábí během zimy a v období tahu tažné ptáky, ale také zatoulance, jako je rorýs ostnitý (*Chaetura pelagica*),

budníček pruhohlavý (*Phylloscopus inornatus*) a pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*).

5.7 Lanzarote

Na Lanzarote můžeme pozorovat všechny druhy stepních ptáků Kanárských ostrovů, kromě stepokura písečného (*Pterocles orientalis orientalis*). Je zde také mnoho možností potkat tažné ptáky, kteří se ztratili ze své migrační trasy podél afrického pobřeží. Budete-li mít štěstí, uvidíte i ostříže jižní (*Falco eleonorae*), kteří hnízdí na ostrůvcích severně od Lanzarote.

5.7.1 Významné lokality pro pozorování

Pobřeží u města Órzola (29°12'58.32"N 13°26'34.09" W)

Lávové pobřeží slibuje výborná pozorování brodivých ptáků a okolo útesů byl v posledních letech pozorován pár faetona vlnkovaného (*Phaethon aethereus mesonauta*). V Órzole se vyskytuje poddruh sýkory modré (*Cyanistes teneriffae ultramarinus*).

Vyhlička Guinate (29°11'4.66"N 13°30'4.15" W)

Toto je dobré místo pro pozorování sokolů šahinů (*Falco pelegrinoides pelegrinoides*), kteří hnízdí na okolních skalách, a někdy můžeme spatřit i ostříže jižní (*Falco eleonorae*), kteří hnízdí na ostrovech Montaña Clara a Alegranza, jak hlídají v této oblasti.

Bosquecillo (29°7'52.35"N 13°31'2.16"W)

V tomto lesíku můžeme běžně potkat poddruh sýkory modré (*Cyanistes teneriffae ultramarinus*) a kanára divokého (*Serinus canaria*) a v období tahu také tažné ptáky.

Přehrada Mala (29°6'33.35"N 13°28'43.71"W)

V zimě a během tahu přitahuje tažné ptáky.

Solné laguny Los Cocoteros (29°3'37.2"N 13°27'41.3"W, 29°3'26.32"N 13°27'54.70"W)

Navzdory nedávné degradaci je tato oblast oblíbeným místem tažných ptáků, včetně husice liščí (*Tadorna tadorna*), jespáka šedého (*Calidris temminckii*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), vodouše žlutohého (*Tringa flavipes*) a lyskonoha ploskozobého (*Phalaropus fulicarius*).

Golfové hřiště Costa Teguisse (29°0'7.87"N 13°31'4.51"W)

Toto stanoviště přitahuje tažné ptáky, stejně jako další golfová hřiště na Kanárských ostrovech, a je spolehlivým místem, kde můžeme pozorovat orebici berberskou (*Alectoris barbara koenigi*). Byl zde zaznamenán výreček malý (*Otus scops*), mandelík hajní (*Coracias garrulus*), pěvec ryšavý (*Cercotrichas galactotes*), drozd brávník (*Turdus viscivorus*), rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*), sedmihlásek západní (*Iduna opaca*), lejsek bělokrký (*Ficedula albicollis*), pěnkava jikavec (*Fringilla montifringilla*), dlask tlustozobý (*Coccothraustes coccothraustes*) a strnad malinký (*Emberiza pusilla*).

Golfové hřiště Lanzarote – Tías (28°56'6.54"N 13°39'19.41"W)

Na místním jezírku hnízdí husice rezavé (*Tadorna ferruginea*) a bylo zde zaznamenáno působivé množství zajímavých tažných i zatoulaných ptáků, mimo jiné polák kaholka (*Aythya marila*), ibis hnědý (*Plegadis falcinellus*), slučka malá (*Lymnocyptes minimus*), rybák černý (*Chlidonias niger*), chřástal nejmenší (*Zapornia pusilla*), slípka modrá (*Porphyrio porphyrio*), slípka Allenova (*Porphyrio alleni*), kulík hnědokřídlý (*Pluvialis dominica*), jespák šedý (*Calidris temminckii*), jespák skvrnitý (*Calidris melanotos*), jespák plavý (*Calidris subruficollis*), slukovec dlouhozobý (*Limnodromus scolopaceus*), kukačka obecná (*Cuculus canorus*), mandelík hajní (*Coracias garrulus*), linduška horská (*Anthus spinoletta*), konipas citronový (*Motacilla citreola*), pěnice mistrovská (*Sylvia hortensis*), pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*), cvrčilka zelená (*Locustella naevia*), strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*), strnad zahradní (*Emberiza hortulana*) a bobolink americký (*Dolichonyx oryzivorus*).

Famarské pláně (29°4'22.15"N 13°36'11.68"W)

Tato planina oplývá nejhustším osídlením dropa obojkového kanárského (*Chlamydotis undulata fuertaventurae*) z celých Kanárských ostrovů. Je to typické místo pro pozorování stepních ptáků, mimo jiné běhulíka plavého saharského (*Cursorius cursor cursor*), dytíka úhorního (*Burhinus oedicnemus distinctus*) a hýla trubače (*Bucanetes githagineus amantum*), a zatoulat se sem může i bělořit okrový (*Oenanthe hispanica*).

La Santa (29°6'38.59"N 13°39'45.25"W)

Skalnaté pobřeží vyhledávají brodiví ptáci, byly zde pozorovány druhy jako kulík hnědokřídlý (*Pluvialis dominica*), jespák mořský (*Calidris maritima*), jespák srostloprstý (*Calidris pusilla*), jespák šedý (*Calidris temminckii*), racek černohlavý (*Ichthyaetus melanocephalus*), linduška skalní (*Anthus petrosus*) a pěnice mistrovská (*Sylvia hortensis*).

Janubio (28°56'9.58"N 13°49'31.95"W)

Jezírko se slanou vodou a přilehlé solné pánve přitahují zajímavé druhy ptáků a jsou hnízdním prostředím pisily čáponohé (*Himantopus himantopus*). Dále zde byla hlášena pozorování kachny divoké (*Anas platyrhynchos*), husice liščí (*Tadorna tadorna*), čírky modrokřídle (*Anas discors*), poláka kahaloky (*Aythya marila*), poláka vlnkovaného (*Aythya affinis*), potápky malé (*Tachybaptus ruficollis*), buňňáka ledního (*Fulmarus glacialis*), plameňáka růžového (*Phoenicopterus roseus*), chřástala polního (*Crex crex*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), jespáka skvrnitého (*Calidris melanotos*), vodouše štíhlého (*Tringa stagnatilis*), písíka amerického (*Actitis macularius*), lyskonoha ploskozobého (*Phalaropus fulicarius*), lyskonoha dlouhozobého (*Phalaropus tricolor*), racka černohlavého (*Ichthyaetus melanocephalus*), racka tenkozobého (*Chroicocephalus genei*), skalníka modrého (*Monticola solitarius*), cvrčilky zelené (*Locustella naevia*) a strnada zahradního (*Emberiza hortulana*).

Arrecife (28°57'23.69"N 13°32'53.19"W)

Pobřeží u Arrecife přitahuje brodivé ptáky a pozoruhodné množství ptáků, kteří se zde vyskytují pouze vzácně. Byla také hlášena pozorování sezonních návštěvníků, mezi nimi buňňáka temného (*Ardenna grisea*), faetona vlnkovaného (*Phaethon aethereus mesonauta*), ibise posvátného (*Threskiornis aethiopicus*), plameňáka růžového (*Phoenicopterus roseus*), jespáka tundrového (*Calidris fuscicollis*), vodouše malého (*Xenus cinereus*), lyskonoha ploskozobého (*Phalaropus fulicarius*), racka malého (*Hydrocoloeus minutus*), racka černohlavého (*Ichthyaetus melanocephalus*), racka tenkozobého (*Chroicocephalus genei*), racka Audouinova (*Ichthyaetus audouinii*), racka bouřního (*Larus canus*), racka delawarského (*Larus delawarensis*), racka šedého (*Larus hyperboreus*), rybáka rajského (*Sterna dougallii dougallii*), rybáka malého (*Sternula albifrons*), rybáka černozebého

(*Gelochelidon nilotica*), alkouna úzkozobého (*Uria aalge*), rorýse domovního (*Apus affinis*), břehulí skalních (*Ptyonoprogne rupestris*), konipase citronového (*Motacilla citreola*), drozdů kvíčal (*Turdus pilaris*) a čížků lesních (*Spinus spinus*).

6 Původ a evoluce avifauny Kanárských ostrovů

V porovnání s obdobnými biotopy na kontinentech vykazuje ostrovní ptactvo zřetelný úbytek co do počtu druhů. Příčinou tohoto úbytku ptactva i fauny obecně je několik různých faktorů. Na jednu stranu je to způsobeno geografickou separací, jež má za následek nižší pravděpodobnost možného osídlení, a na druhou stranu je příčinou menší plocha, čímž jsou i mnohem menší stanoviště a zjednodušenější ekosystémy.

Přesto je evidentní, že Kanárské souostroví má avifaunu relativně bohatou a rozmanitou, z velké části díky diverzitě biotopů, různorodému klimatu a mírné vzdálenosti od kontinentu.

Kanárská avifauna je převážně palearktického charakteru, čímž se odlišuje od některých afrických zástupců, kteří se vyskytují převážně v suchých a polopouštních oblastech ostrovů Orientu.

Následkem vlastního osídlení ostrovů a geografické izolace mnohé druhy, které původně Kanárské ostrovy osídlily, nabyly svých osobitých znaků a prošly vývojem až na úroveň poddruhu či samostatného druhu.

Při pokusu o rekonstrukci evoluční historie avifauny Kanárských ostrovů se nacházíme na nejistém území vzhledem k tomu, že téměř neexistují paleontologické záznamy a nejsou prakticky žádné poznatky o prehistorických klimatických proměnách.

Na druhou stranu její původ nemůže a neměl by být oddělován od původu květeny Kanárských ostrovů. Endemické znaky druhové a poddruhové úrovně, které jsou jasněji diferencované, odpovídají formám úzce vázaným na paleofloru Kanárských ostrovů.

Jeden z nejstarších znaků místní avifauny utváří endemického holuba vavřínového (*Columba junoniae*) a holuba kanárského (*Columba bollii*), kteří jsou tak pevně vázáni na vavřínové lesy, že je můžeme bez obav, že bychom se mýlili, považovat za pozůstatky terciéru (Moreno 1988, s. 39).

Zdá se, že během tohoto období se vavřínové lesy rozprostíraly po rozsáhlé oblasti světa. V období terciéru tvořilo středozevní oblast moře Tethys, které oddělovalo Evropu od Afriky. Na okrajích tohoto oceánu se vyvinula vegetace podobná současným

vavřínovým lesům Kanárských ostrovů, na což poukazují naleziště fosilií, která se nacházejí ve vnitrozemské pánvi.

Avšak na začátku zalednění přiměl chlad rostliny a živočichy přestěhovat se z přímořských oblastí Tethydy dále na jih. Ve stejnou dobu započala dezertifikace Sahary. Naproti tomu oceánská poloha Kanárských ostrovů a nárazníkový efekt moře, který je chránil před náhlými změnami klimatu, společně s nadmořskou výškou většiny jejich ostrovů umožnily flóře migrovat podle momentálních klimatických změn, což umožnilo přežití těchto lesů až do současnosti, a s nimi i jejich reliktní avifauny (Moreno 1988, s. 40).

Dalším reliktem kanárského rostlinstva, téměř tak starodávným jako vavřínový les, jsou borové lesy, kde roste borovice kanárská (*Pinus canariensis*), a s touto lesní formací jsou pevně svázáni pěnkava tenerifská (*Fringilla teydea*), pěnkava kanárská (*Fringilla polatzeki*) a strakapoud velký (*Dendrocopos major*). Pěnkava tenerifská (*Fringilla teydea*) a pěnkava kanárská (*Fringilla polatzeki*) jsou také endemity, které se velmi odlišují od ostatní kanárské avifauny. Pravděpodobně pochází z dávné invaze pěnkav obecných z Afriky a odlišily se během samostatného života na Tenerife a Gran Canarii.

V roce 1948 Dr. David Lack, ředitel Institutu polní ornitologie Edwarda Greye při Oxfordské univerzitě, a jeho kolega H. N. Southern (1908–1986) navštívili Tenerife a výsledky svých zkoumání publikovali ve své knize *Birds on Tenerife* (1949). Poukázali na to, že první invaze pěnkav umožnila na ostrovech Tenerife a Gran Canaria rozvoj pěnkavy tenerifské (*Fringilla teydea*), která s druhou invazí a přiletem pěnkavy obecné (*Fringilla coelebs*), jež se usadila ve vavřínových lesích a porostech voskovníků a vřesovce stromovitého (fayal-brezal), zůstala omezena na borové lesy. Je to klasický příklad, kdy dva kongenerické druhy koexistují ve stejném teritoriu, ale obývají odlišná stanoviště.

Martín a spol. zdůrazňují důležitost smíšeného borového lesa v evolučním procesu pěnkavy tenerifské (*Fringilla teydea*) a dodávají, že první invaze pěnkav se pravděpodobně usadila ve vavřínovém lese, ale když její populace osídlily toto stanoviště na maximum, někteří jedinci schopní rozlousknout semena borovic začali osidlovat smíšený borový les. A když tato invaze dosáhla určité úrovně diferenciace, objevila se druhá, která v důsledku konkurenčních jevů vytlačila tu první do borového lesa, což vedlo k vývoji pěnkavy tenerifské (*Fringilla teydea*) (Moreno 1988, s. 40).

Pokud jde o výše zmíněného strakapouda velkého (*Dendrocopos major*), zastoupeného na ostrově Tenerife poddruhem *Dendrocopos major canariensis* a na ostrově Gran Canaria poddruhem *Dendrocopos major thanneri*, předpokládá se, že na ostrovy přiletěl během spodního pleistocénu jako pozůstatek druhé doby meziledové (Moreno 1988, s. 41).

Dalším velmi zajímavým případem ostrovní evoluce je nepochybně sýkora modřinka (*Cyanistes caeruleus*), druh, který v rámci Kanárských ostrovů má pět samostatných poddruhů, a to *Cyanistes teneriffae palmensis* na ostrově La Palma, *C. t. ombriosus* na ostrově El Hierro, *C. t. teneriffae* na ostrovech La Gomera a Tenerife, *C. t. hedwigae* na ostrově Gran Canaria a *C. t. ultramarinus* na ostrovech Fuerteventura a Lanzarote. Podle Petera R. Granta, evolučního biologa, mohou být rozdíly mezi různými rasami sýkor modřinek vysvětlovány pouze společně se zvážením klimatických a ekologických vlivů (Moreno 1988, s. 41).

Během glaciálů, které byly na Kanárských ostrovech pravděpodobně reprezentovány obdobími dešťů, byla většina ostrovů zalesněna. Se sušším postglaciálním klimatem lesy ustoupily na svahy hor a tak vznikla nízko položená polopouštní zóna. Stejně tak měly na desertifikaci rozhodující vliv sopečné erupce. Zmenšování vavřínových lesů evidentně pokračovalo až do současnosti, především následkem lidské činnosti, proto se nyní objevují pouze jako ojedinělá uskupení.

Výskyt této spodní suché zóny umožnil nejprve osídlení ptáků patřících do středomořské křovinné zóny, mezi nimiž stojí za zmínku pěnice brýlatá (*Sylvia conspicillata conspicillata*), pěnice bělohřdlá (*Sylvia melanocephala melanocephala*) a vrabec skalní (*Petronia petronia petronia*). Později byly tyto oblasti kolonizovány ptáky z pouštních a polopouštních oblastí severní Afriky, jako jsou drop obojkový (*Chlamydotis undulata*), dytík úhorní (*Burhinus oedicnemus*), běhulík plavý (*Cursorius cursor*) a stepokur písečný (*Pterocles orientalis*) a hýl pouštní (*Bucanetes githagineus*) (Faunistická komise ČSO 2021).

Podle Juana Josého Bacallada byly na hranici této oblasti s lesy, jež postupně ustupovaly do vyšších úrovní, také rozlišeny dva evropské druhy, které daly vzniknout bramborníčku kanárskému (*Saxicola dacotiae dacotiae*) a lindušce kanárské (*Anthus berthelotii berthelotii*) (2022). Francisco Bernis poukazuje na to, že bramborníček kanárský (*Saxicola*

dacotiae dacotiae) by mohl pocházet z bramborníčka afrického (*Saxicola torquatus*). Pokud jde o lindušku kanárskou (*Anthus berthelotii berthelotii*), Dr. David Lack, Dr. H. N. Southern i Dr. H. Volsøe naznačují, že tento druh je příbuzný s linduškou úhorní (*Anthus campestris*), a proto z ní také pochází. Jak se aridnější nížinná oblast zvětšovala, linduška kanárská (*Anthus berthelotii berthelotii*) se rozšířila téměř po celé ploše Kanárských ostrovů, a dokonce obsadila i ty nejvyšší subalpínské oblasti.

K podobné diferenciaci mohlo dojít i u dudka chocholatého (*Upupa epops*), strnada lučního (*Emberiza calandra calandra*), křepelky polní (*Coturnix coturnix*), kanára divokého (*Serinus canaria*), konopky obecné (*Linaria cannabina*), přestože si je s příchodem člověka spojujeme s obdělávanými oblastmi. První tři druhy nelze oddělit, a to ani poddruhově, od kontinentálních forem, což podporuje hypotézu, že jde o velmi nedávné přistěhovalce. Nicméně, diferenciaci na druhové úrovni kanára divokého (*Serinus canaria*), možná od zvonohlíka zahradního (*Serinus serinus*), vypovídá o tom, že se přistěhoval již mnohem dříve.

Pokud jde o orebici rudou (*Alectoris rufa intercedens*) a pravděpodobně i o orebici berberskou (*Alectoris barbara koenigi*), obě byly s největší pravděpodobností na Kanárské ostrovy zavlečeny člověkem (Moreno 1988, s. 41).

Kvůli nedostatku sladkovodních oblastí se na Kanárských ostrovech vyskytuje nízký počet vodních ptáků, patří mezi ně slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*), kulík říční (*Charadrius dubius curonicus*) a konipas horský (*Motacilla cinerea*). S výstavbou umělých nádrží se tento typ biotopu rozšířil a s ním stoupl i počet vodních ptáků.

Změna či zničení kanárských ekosystémů má velmi negativní dopad na místní původní avifaunu a vede k jejímu vymizení, pokaždé když podporuje pouze šíření druhů s vysokou ekologickou hodnotou, jako je tomu např. u vrabce pokřovního (*Passer hispaniolensis*).

Pro zajištění přežití kanárské avifauny bylo proto nezbytné urychleně zřídit chráněná území a zároveň přijmout racionálnější politiku ve prospěch ochrany přírody (Moreno 1988, s. 42).

Na některá místa není povolen přístup z důvodu ochrany přírody a je třeba žádat o speciální povolení. Vznikla také řada národních parků, přírodních památek a rezervací.

22. ledna 1954 byl na ostrově Tenerife vyhlášen nejstarší národní park Kanárských ostrovů s názvem Parque Nacional del Teide, v kterém také najdeme nejvyšší horu těchto ostrovů, Pico del Teide, s výškou 3718 m. n. m.

V severozápadním cípu Tenerife se rozkládá malebný Přírodní park Anaga, jenž byl vyhlášen biosférickou rezervací. Jsou zde nádherné vavřínové lesy, které jsou domovem nejen obou endemických druhů holubů, pláže se sopečným pískem i staré sopečné komíny, útesy a strmé rokle.

V centrální oblasti ostrova La Palma je obrovská kaldera, propadlina široká 8 km, okolo níž se tyčí majestátní skalní štíty. Zůstala zde po vulkánu, jenž se kdysi dávno propadl do sebe. Národním parkem byla Caldera de Taburiente vyhlášena 6. října 1954 a od roku 2002 je také biosférickou rezervací UNESCO.

1. září 1730 začaly na ostrově Lanzarote sopečné erupce, které trvaly až do roku 1736. Tak vznikly Ohňové hory, sopečná krajina, okolo níž byl v roce 1974 vyhlášen Národní park Timanfaya (Parque Natural de Timanfaya) o rozloze 51 km². Nachází se uvnitř území s názvem Parque Natural de los Volcanes, které bylo poprvé vyhlášeno parkem 19. 6. 1987, a chráněné území tak bylo ještě rozšířeno. Přístup na tato místa je na zvláštní povolení a pouze s průvodcem nebo v rámci autobusové výpravy (Quintero a Butler 2012, s. 108).

Na ostrově La Gomera na ploše přibližně 40 km² roste starobylý vavřínový prales, jenž byl v roce 1981 vyhlášen národním parkem. V roce 1986 byl Národní park Garajonay, který je domovem bezmála 400 druhů rostlin a nesčetně druhů bezobratlých a ptáků, zařazen mezi přírodní památky světového dědictví UNESCO (Noble a Harper 2020, s. 186).

7 Ptáci Kanárských ostrovů

7.1 Endemické taxony Kanárských ostrovů

7.1.1 Bramborníček kanárský (*Saxicola dacotiae dacotiae*)

Stanoviště: Bramborníček kanárský obývá pouze ostrov Fuerteventura.

Délka: 12,5 cm

Sameček má svrchní šat načernalý, hrud' lehce kaštanově skvrnitou, krátký bílý nadoční proužek a na křídlech bílé skvrny. Úplně černý ocas a převaha bílé na obou stranách krku ho odlišují od bramborníčka hnědého (*Saxicola rubetra*). Samice je zbarvena tlumenějšími barvami a na hrudi nemá kaštanovou skvrnu, proto buďte opatrní, abyste si ji nespletli se samicí stěhovavého lejska černohlavého (*Ficedula hypoleuca*). Vábení zní „jut-jut“. Žije v roklích a suchopárných územích s porosty kručinky, tamaryšku kanárského (*Tamarix canariensis*), hlohů, jakož i v pěstitelských oblastech Fuerteventury. Živí se hmyzem (Garcia-del-Rey 2018).

7.1.2 Budníček kanárský (*Phylloscopus canariensis canariensis*)

Stanoviště: Budníček kanárský je endemickým druhem Kanárských ostrovů, vyskytuje se celoročně a hnízdí na ostrovech La Palma, El Hierro, La Gomera, Tenerife a Gran Canaria. Upřednostňuje vavřínové lesy, ale je rozšířen od oblastí na úrovni moře až po alpské pásmo, kde preferuje oblasti s křovinami, ale najdeme ho i v parcích a zahradách.

Délka: 10–11 cm

Opeřením je podobný budníčku menšímu (*Phylloscopus collybita*), ale má delší běhák a zobák a kratší primární projekci. Pohlaví si jsou podobná. Dospělý jedinec má proměnlivé množství žluté na spodní straně, která je obecně tmavě žlutohnědá na bocích, hnědozelené svrchní části, nevýrazné světlé supercilium a tmavé nohy. Zpěv je zřetelně rychlejší než u budníčka menšího. Jeho nejtypičtějším voláním je jednoslabičné pískání „hoeet“.

7.1.3 Holub kanárský (*Columba bollii*)

Stanoviště: Holub kanárský obývá původní i sekundární vavřínové lesy. Je endemickým druhem Kanárských ostrovů a hnízdí na ostrovech La Palma, El Hierro, La Gomera a Tenerife.

Délka: 38 cm

Monotypický taxon, raný kolonizátor Kanárských ostrovů a blízce příbuzný s holubem hrivnáčem (*Columba palumbus*). Dospělý jedinec má modrošedou hlavu, přední část krku a spodní část břicha, červený zobák s nádechem žluté na špičce, žluté oko s červeným očním kroužkem, tmavě břidlicově šedý vršek a záda, černý ocas se světle šedým podterminálním páskem (černý-šedo-černý), vínově červenou hrud' a zelenou třpytivou skvrnu vzadu na krku. Pohlaví jsou si podobná. Mláďata jsou podobná dospělým jedincům, ale svrchu jsou hnědavě zbarvená.

Ozývá se velmi nízko posazeným „ruor ruor rup“, připomínajícím holuba hrivnáče (*Columba palumbus*), zdůrazněným na posledním tónu, které se někdy dvakrát či třikrát opakuje.

7.1.4 Holub vavřínový (*Columba junoniae*)

Stanoviště: Holub vavřínový žije ve vavřínových lesích, zvláště pak ve skalnatých roklích a na strmých srážech, které se na ostrovech La Gomera a Tenerife vyskytují na spodní hranici lesů. Je endemitem těchto ostrovů společně s ostrovem La Palma.

Délka: 39 cm

Je to endemit spíše vzácný a omezeně rozšířený, ohrožený. Svrchu je kaštanově hnědý, zesponu vínový, krk má našedlý s duhově zelenovínovým límcem, zobák bělavý, u kořene rudý. Mladý pták se velmi podobá dospělci, má výrazně plavě hnědý nádech a jasně kaštanově hnědý zobák. Má odstín více do skořicova než holub kanárský (*Columba bollii*) a vyznačuje se hlavně šedivým ocasem s bělavými konci ocasních per. Zpěv a výstražné volání zní „pu-pu-poop“, které je výrazně odlišné od zpěvu holuba kanárského. Když se sameček dvoří samičce a když se předvádí, vrká „kuru-kuru-kurúkediku-kurúkediku-ku-ku“, uprostřed klokotavě. Žije ve vavřínových lesích, zvláště pak ve skalnatých roklích a na strmých srážech, obývá také vlhké soutěsky, oblasti ovlivněné pěstováním plodin,

kaštanové háje hraničící s vavřínovými lesy (La Gomera) a smíšené borové háje (La Palma). Živí se převážně bobulemi obaleně (*Ocotea foetens*), persey indické (*Persea indica*), apollonia barbusana (*Apollonias barbujana*), atd., často se krmí na zemi. Jedinci žijící na ostrově La Palma se živí také opadanými semínky borovice kanárské (*Pinus canariensis*).

7.1.5 Kanár divoký (*Serinus canaria*)

Stanoviště: V porostech voskovníků a vřesovce stromovitého se můžeme setkat s místním endemitem kanárem divokým. Je endemitem Kanárských ostrovů, Madeiry a Azor.

Délka: 12,5 cm

Kresba na hlavě samce, stejně jako hrdlo, hrud' a kostřec jsou zelenavě žluté; hlava po stranách a temeno rozpitě šedé; svrchní část těla našedlá, tmavě čárkovaná, dolní část boků světle žlutá, tmavě čárkovaná a okolí řitního otvoru bělavé. Kanár divoký působí dojmem, že je větší a útlejší než zvonohlík zahradní (*Serinus serinus*), který má zelenavější záda, výraznější čárkování a jasně žlutou kresbu na tvářích. Samička kanára divokého je méně nažloutlá než sameček a mlád'ata jsou hnědá, od mlád'at zvonka zeleného středomořského (*Chloris chloris aurantiiventris*) a stehlíka obecného španělského (*Carduelis carduelis parva*) se liší absencí žlutého proužku na křídlech a ocasu. Vábení je pronikavé „juit“, také klesající „tjyh“ a zvonivé „tvi-vi-vi-vi“. Zpěv za letu zní jako „jiuri-i-it“ a rychlé, melodické švitoření „ji-it... jirijirijirijip“ oplývající obvykle tlumenými trylky i četnými vysokými tóny. Po vyvedení mlád'at se houfuje do početných hejn. Obývá sady, porosty voskovníků a vřesovce stromovitého, lesnaté rokle, borové háje, porosty čilimníku a adenokarpu, podrosty vyšších hor, atd.

7.1.6 Králíček kanárský (*Regulus regulus teneriffae*)

Stanoviště: Vyskytuje se pouze na ostrovech La Gomera a Tenerife. Upřednostňuje husté smíšené vřesovištní lesy a vavřínový les, ale můžeme se s ním setkat také v borových lesích.

Délka: 8,5–9,5 cm, menší než králíček obecný

Poddruh, který se od králíčka obecného (*Regulus regulus ellenthalerae*) liší pouze zpěvem.

7.1.7 Pěnkava kanárská (*Fringilla polatzeki*)

Stanoviště: Pěnkava kanárská je endemickým druhem ostrova Gran Canaria. Její výskyt se omezuje na některé fragmenty místních borových lesů.

Délka: 15 cm

Pohlaví se liší. Dospělý samec je podobný samci pěnkavy tenerifské (*Fringilla teydea*), ale má dvě jasně bílé příčné pásy na středních a větších krovkách a je světlejší na břiše, čímž působí dojmem, že má břidlicově modrou barvu. Mladý samec je celkově hnědší s proměnlivým namodralým nádechem, křidelní příčná páska není celá bílá v důsledku nevypelchanému nahnědlému peří. Dospělá samice se také podobá dospělé samici pěnkavy tenerifské (*Fringilla teydea*), ale je mírně světlejší na břiše a má dvojí široké bílé postranní příčné pásy na křídlech. Mládě se podobá samici, ale má kratší zobák a příčná páska v středních krovkách je přerušovaná.

Zpěv s dvojslabičnými tóny „che-e“, volání je podobné budníčkovu „hooet“.

Prohlášena samostatným druhem v roce 2016.

7.1.8 Pěnkava tenerifská (*Fringilla teydea*)

Stanoviště: Pěnkava tenerifská je endemickým druhem ostrova Tenerife. Preferuje oblasti lesa s endemickou borovicí kanárskou, hojnější je v oblastech se staršími vzrostlými stromy.

Délka: 16 cm

Pohlaví se liší. Dospělý samec je svrchu sytě namodralý, zesponu světlejší, s tmavým páskováním na krovkách a letkách, dvěma namodralými příčnými pruhy na křídlech a bělavým podbříškem, okolo oka má přerušovaný bílý proužek. Mladý samec je převážně nahnědlý až namodralý, velké krovky má převážně hnědé, ale s postupujícím pelicháním se objevuje namodralé peří. Dospělá samice je shora hnědá až olivová, zesponu světlejší, se dvěma stříbřitě šedými příčnými pruhy na křídlech. Mládě má kratší černý zobák a světlý nesouvislý pruh na středních krovkách.

Zpěv je hlasitě stoupající série jednoslabičných che tónů končících zakončených fanfárou, které přepisujeme jako „che-che-che-che-CHE-CHE-CHE-CHE-freeebeer“.

Nejtypičtějším voláním je dvojitě cvrlikání „tchweep, tchwew“ (první stoupavé, druhé klesající), ale také tenké „tsee“, když je něco vyplaší, a „tsrrre-ah“ vydávané mlád'aty.

7.2 Rozšíření druhů trvale žijících a hnízdících na Kanárských ostrovech

P = La Palma

H = El Hierro

Go = La Gomera

T = Tenerife

GC = Gran Canaria

F = Fuerteventura

L = Lanzarote

Status

RB = druh vyskytující se zde po celý rok s potvrzeným hnízděním

MBS = migrující, hnízdí zde, výskyt: v létě

rWM = pravidelný zimní migrant

iWM = nepravidelný zimní migrant

Ex = vyhynulý

x = přítomný či zaznamenan

b = hnízdící

I = introdukovan

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
Bramborníček kanárský	<i>Saxicola dacotiae</i>	RB						x	
Budníček kanárský	<i>Phylloscopus canariensis</i>	RB	x	x	x	x	x		
Králíček kanárský	<i>Regulus regulus teneriffae</i>	RB			x	x			
Pěnkava tenerifská	<i>Fringilla teydea</i>	RB				x			
Pěnkava kanárská	<i>Fringilla polatzeki</i>	RB					x		
Holub kanárský	<i>Columba bollii</i>	RB	x	x	x	x			
Holub vavřínový	<i>Columba junoniae</i>	RB	x	x	x	x	I		
Ústříčník kanárský	<i>Haematopus meadewaldoi</i>	Ex						Ex	Ex
Sup mrchožravý	<i>Neophron percnopterus majorensis</i>	RB						x	x
Krahujec obecný madeirský	<i>Accipiter nisus granti</i>	RB	x	x	x	x	x		
Káně lesní	<i>Buteo buteo insularum</i>	RB	x	x	x	x	x	x	
Poštolka obecná	<i>Falco tinnunculus canariensis</i>	RB	x	x	x	x	x		
	<i>Falco tinnunculus dacotiae</i>	RB						x	x
Drop obojkový kanárský	<i>Chlamydotis undulata fuertaventurae</i>	RB						x	x
Dytík úhorní	<i>Burhinus oediconemus insularum</i>	RB						x	x
	<i>Burhinus oediconemus distinctus</i>	RB	x	x	x	x	x		

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
Racek středomořský atlantský	<i>Larus michahellis atlantis</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Sova pálená	<i>Tyto alba gracilirostris</i>	RB						x	x
Kalous ušatý kanárský	<i>Asio otus canariensis</i>	RB	b	b	b	b	b	x	x
Rorýs jednobarvý	<i>Apus unicolor</i>	MBS	x	x	x	x	x	x	x
Strakapoud velký	<i>Dendrocopos major canariensis</i>	RB				x	x		
Linduška kanárská	<i>Anthus berthelotii berthelotii</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Konipas horský	<i>Motacilla cinerea cinerea</i>	RB/rWM	x		x	x	x	x	x
Červenka kanárská	<i>Erithacus rubecula superbus</i>	RB				b			
Červenka obecná	<i>Erithacus rubecula rubecula</i>	RB/rWM	b	b	b			x	x
	<i>Erithacus rubecula marionae</i>	RB					b		
Kos černý evropský	<i>Turdus merula merula</i>	RB	b	b	b	b	b	x	x
Pěnice brýlatá	<i>Sylvia conspicillata conspicillata</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Pěnice bělohrdlá	<i>Sylvia melanocephala melanocephala</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Pěnice černohlavá	<i>Sylvia atricapilla atricapilla</i>	RB/rWM	b	b	b	b	b	x	x
Sýkora modrá	<i>Cyanistes teneriffae ultramarinus</i>	RB						x	x

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
	<i>Cyanistes teneriffae palmepalmensis</i>	RB	x						
	<i>Cyanistes teneriffae ombriosus</i>	RB		x					
	<i>Cyanistes teneriffae hedwigae</i>	RB					x		
	<i>Cyanistes teneriffae teneriffae</i>	RB			x	x			
	<i>Cyanistes teneriffae teneriffae</i>	RB			x	x			
Ťuhýk šedý	<i>Lanius excubitor koenigi</i>	RB				x	x	x	x
Vrabc skální	<i>Petronia petronia petronia</i>	RB	Ex	x	x	x	x		
Vrabc pokřovní	<i>Passer hispaniolensis hispaniolensis</i>	RB	b	b	b	b	b	b	x
Vrabc polní eurosibiřský	<i>Passer montanus montanus</i>	RB					x		
Pěnkava obecná	<i>Fringilla coelebs canariensis</i>	RB			x	x	x		
	<i>Fringilla coelebs palmae</i>	RB	x						
	<i>Fringilla coelebs ombriosa</i>	RB		x					
Kanár divoký	<i>Serinus canaria</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Konopka obecná	<i>Linaria cannabina meadewaldoi</i>	RB	x	x	x	x	x		

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
	<i>Linaria cannabina harterti</i>	RB						x	x
Hýl trubač	<i>Bucanetes githagineus amantum</i>	RB			x	Ex	x	x	x
Husice rezavá	<i>Tadorna ferruginea</i>	RB			x	b	b	b	b
Křepelka polní	<i>Coturnix coturnix coturnix</i>	RB/MBS	x	x	x	x	x	x	x
Buřňák makaronéský	<i>Puffinus baroli</i>	RB			x	x			x
Kvakoš noční	<i>Nycticorax nycticorax nycticorax</i>	RB/SV	x	x	x	b	b	x	x
Volavka rusohlavá	<i>Bubulcus ibis ibis</i>	RB/rWM	x	x	x	x	x	x	b
Orlovec říční	<i>Pandion haliaetus</i>	RB	x	b	b	b	x	x	b
Sup mrchožravý	<i>Neophron percnopterus majorensis</i>	RB						x	x
Krahujec obecný madeirský	<i>Accipiter nisus granti</i>	RB	x	x	x	x	x		
Slípka zelenonohá	<i>Gallinula chloropus chloropus</i>	RB	x		x	x	x	x	
Pisila čáponohá	<i>Himantopus himantopus</i>	RB				x	x	b	b
Tenkozobec opačný	<i>Recurvirostra avosetta</i>	RB	x	x		x	x	x	x
Kulík říční eurosibiřský	<i>Charadrius dubius curonicus</i>	RB/SV	x	x		x	x	x	x
Kulík mořský eurasijský	<i>Charadrius alexandrinus alexandrinus</i>	RB				x	x	x	x
Sluka lesní	<i>Scolopax rusticola</i>	RB	b	b	b	b	b	x	x

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
Běhulík plavý saharský	<i>Cursorius cursor cursor</i>	RB			x	x	x	b	b
Stepokur písččný	<i>Pterocles orientalis orientalis</i>	RB						b	x
Holub skalní	<i>Columba livia livia</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Hrdlička zahradní	<i>Streptopelia decaocto decaocto</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Hrdlička senegalská	<i>Streptopelia senegalensis phoenicophila</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Sova pálená středomořská	<i>Tyto alba alba</i>	RB	x	x	x	x	x		
Dudek chocholatý	<i>Upupa epops epops</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Sokol šahin	<i>Falco pelegrinoides pelegrinoides</i>	RB	b	b	b	b	b	b	b
Kavče červenozobé	<i>Pyrhocorax pyrrhocorax barbarus</i>	RB	x						
Krkavec velký	<i>Corvus corax canariensis</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Skřivánek menší severoafričský	<i>Alaudala rufescens rufescens</i>	RB					x	x	x
Stehlík obecný španělský	<i>Carduelis carduelis parva</i>	RB	x	x	x	x	x	x	x
Králíček obecný	<i>Regulus regulus ellenthalerae</i>	RB	x	x					
Zvonek zelený středomořský	<i>Chloris chloris aurantiiventris</i>	RB/iWM	b	b	b	b	b	x	x
Zvonohlík zahradní	<i>Serinus serinus</i>	RB/iWM				b	b	x	

Název	Binomické jméno	Status	P	H	Go	T	GC	F	L
Strnad luční	<i>Emberiza calandra</i> <i>calandra</i>	RB	Ex	x	x	x	x	x	x

Závěr

Práce se věnuje avifauně Kanárských ostrovů, které geograficky a zoogeograficky přísluší k Makaronésii, tedy čtyřem skupinám ostrovů situovaným v Atlantiku.

Insulární biotopy jsou vždy zajímavé jako svébytné biotopy, jako jednotlivé ostrovy i jako souostroví. U sopečných ostrovů je zajímavý původ jak botanické části ekosystému, tak jeho zoologického segmentu. Postupná kolonizace nově vzniklých ostrovů avifaunou zde nepochybně nastala přes relativně úzké průlivy z Afriky, pouze u pelagických druhů lze předpokládat vzdálenější původ.

Práce přibližuje specifické ostrovní podnebí a klimatickou rozmanitost, díky níž se zde vyskytuje mnoho různých ekosystémů, nejen na jednotlivých ostrovech, ale také v rámci každého z nich.

Kromě popisu jednotlivých ostrovních biotopů se práce věnuje konkrétním druhům a také poddruhům, které izolace biotopů evolučně dovedla do forem, jež se liší od nominotypických druhů. Seznamuje s jednotlivými konkrétními lokalitami významnými výskytem konkrétních místních druhů ptáků, kteří zde byli pozorováni nebo přímo zaznamenáni i v období hnízdění, a představuje endemické druhy ptáků, jež se vyskytují jen na několika místech těchto ostrovů, a přibližuje stanoviště, na kterých žijí. Práce dále dává dohromady soupis konkrétních místních druhů se statusem výskytu na jednotlivých hlavních ostrovech Kanárského souostroví.

Základním zdrojem informací jsou práce španělských autorů, kteří se avifauně souostroví věnují po dlouhou dobu několika desetiletí, zejména Josého Manuela Morena, autora knihy *Guía de las Aves de las Islas Canarias*, přírodovědce, fotografa, malíře a editora, a Eduarda Garcii-del-Reye, autora publikace *Birds of the Canary Islands* a řady dalších publikací o ptácích z oblasti Makaronésie. Autorka dále také pracovala s internetovou databází Reservoir Birds, kam pozorovatelé ptáků zaznamenávají svá pozorování z konkrétních lokalit.

Seznam použité literatury

1. ACADEMIA CANARIA DE LA LENGUA, 2022. Juan José Bacallado Aránega - Curriculum Vitae. *Academia Canaria de La Lengua - Islas Canarias / España* [online]. Dostupné z: <https://portal.academicacanarialengua.org/miembro/juan-jose-bacallado-aranega/>
2. CLARKE, Tony, 2012. *Field guide to the birds of the Atlantic islands: Canary Islands, Madeira, Azores, Cape Verde*. Repr. London: Helm. Helm Field Guides. ISBN 978-0-7136-6023-4.
3. FAUNISTICKÁ KOMISE ČSO, 2021. *Seznam ptáků ČR* [online]. Dostupné z: <http://fkcsso.cz/fk/ptacicr.html>
4. FRANCISCO-ORTEGA, Javier, Arnaldo SANTOS-GUERRA a Juan José BACALLADO, 2019. Canary Islands, Biology. *127-133* [online]. Dostupné z: https://www.academia.edu/20320466/CANARY_ISLANDS_BIOLOGY
5. GARCIA-DEL-REY, Eduardo, 2018. *Birds of the Canary Islands*. London: CHRISTOPHER HELM PUB LTD. Helm Field Guides. ISBN 978-1-4729-4155-8.
6. HOYO, Josep del, 2020. *All the birds of the world*. Barcelona: Lynx edicions. ISBN 978-84-16728-37-4.
7. MORENO, José Manuel, 1988. *Guía de las Aves de las Islas Canarias*. Santa Cruz de Tenerife: Editorial Interinsular Canaria. Guías de la Naturaleza de Canarias. ISBN 978-84-86733-05-6.
8. NOBLE, Isabella a Damian HARPER, 2020. *Kanárské ostrovy*. Přel. K. H. DOUTNÁ. Praha: Svojtka & Co. ISBN 978-80-256-2727-3.
9. QUINTERO, Josephine a Stuart BUTLER, 2012. *Kanárské ostrovy: přehledné mapy, užitečné tipy na cestu, praktická doporučení*. 1. české vyd. Praha: Svojtka & Co. ISBN 978-80-256-0779-4.
10. RESERVOIR BIRDS, 2022. *Reservoir Birds* [online]. Dostupné z: <https://www.reservoirbirds.com/>
11. SCHÖNFELDER, Peter a Ingrid SCHÖNFELDER, 2002. *Květena Kanárských ostrovů*. Praha: Academia. ISBN 80-200-0998-1.
12. ZICHA, Ondřej, Jaroslav HRB, Michal MAŇAS a Jiří NOVÁK, 2022. *BioLib - Biological Library* [online]. Dostupné z: <https://www.biolib.cz/>